
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ

**НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ
ПРО ПРЕЗИДЕНТІВ
ТА ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТСТВА**

Випуск 1

Київ 2011

**НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ
ПРО ПРЕЗИДЕНТІВ ТА ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТСТВА
Інформаційно-бібліографічний бюлетень**

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія

В. Удовик (заступник головного редактора),
О. Бодак, Л. Галаган

Заснований у 2011 році

Виходить раз на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 525-54-70

E-mail: fpri@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2011

ЗМІСТ

НОВИНИ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТСТВА У КРАЇНАХ СВІТУ	4
США ТА ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА	4
ЄВРОПА	12
КРАЇНИ СНД	19
АФРИКА ТА МАЛА АЗІЯ	32
СЕРЕДНЯ АЗІЯ	40
ПІВДЕННА АЗІЯ	41
ДАЛЕКИЙ СХІД	42
РЕФЕРАТИВНО-БІБЛІОГРАФІЧНА БАЗА	44
Бібліографія країн Європи, Азії та Америки	44
Бібліографія країн СНД	66
Бібліографічні ресурси України.	77

ВСТУП

У першому виданні серії «Науково-інформаційні ресурси про президентів та інститут президентства» подані матеріали, в яких висвітлюється діяльність президентів та проблеми функціонування інституту президентства в країнах світу, а також бібліографічно-реферативна база новітньої зарубіжної та вітчизняної літератури з проблематики інституту президентства.

Дане видання складається з двох розділів. У першому – «Новини інституту президентства» міститься інформація про останні президентські вибори, конституційні зміни, що стосуються повноважень і виборів глав держав, виступи та заяви глав держав. Матеріал до розділу зібраний з офіційних сайтів країн та періодичної преси.

У другому розділі подано бібліографічні ресурси наукових досліджень іноземних і вітчизняних авторів стосовно становлення, розвитку й функціонування інституту президентства, конституційно-правового статусу посади глави держави, співвідношення різних гілок влади, зміни і вдосконалення форм державного правління, аналізу президентських виборів, внутрішньої й зовнішньої політики окремих президентів, ролі політичних лідерів та місця політичної еліти у країнах світу. Матеріал до розділу зібраний з вітчизняних і зарубіжних науково-електронних ресурсів та друкованих періодичних видань. Особливу цінність розділу становлять монографії про президентів, а також дослідження, збірники документів та мемуари колишніх і діючих президентів. До більшості бібліографічних ресурсів подано анотацію українською мовою. Крім того, зарубіжна бібліографія подається мовою оригіналу зі збереженням особливостей бібліографічного опису. Частина наукових статей та монографій є в повному обсязі в електронних базах даних Фонду Президентів України, з якими можуть ознайомитись усі бажаючі та зацікавлені у читальному залі Фонду Президентів України у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського.

Матеріали серії будуть корисними для науковців, політологів, соціологів, юристів, журналістів, викладачів та студентів, які займаються вивченням інституту президентства, питаннями функціонування різних гілок вищої влади, проблемами зовнішньої політики, політичного лідерства, виборчими процесами та конституційними реформами в країнах світу, а також для співробітників відповідних державних служб у ході виконання ними безпосередніх функціональних повноважень і вирішення актуальних проблем, щодо вдосконалення роботи державних структур і їхніх підрозділів.

---

1. НОВИНИ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТСТВА У КРАЇНАХ СВІТУ

США ТА ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА

США

Белый дом защищает решение президента Обамы встретиться с президентом Габона, несмотря на обвинения в коррупции, выдвинутые против этого высокопоставленного африканского чиновника.

Пресс-секретарь Белого дома Джей Карни ранее заявил, что нет ничего противоестественного в том, что президенту Бонго было направлено приглашение, поскольку Габон на протяжении долгого времени был важным союзником США в ООН, поддерживая американскую администрацию в таких вопросах как голосование по Ливии и Ирану.

К Габону в июне на месяц переходит президентство в Совете Безопасности ООН.

Джей Карни также заявил, что Вашингтон, несмотря на решение президента Обамы встретиться с президентом Бонго, обеспокоен случаями нарушений прав человека в Габоне. Было также отмечено, что нынешний президент проводит реформы, которые направлены на улучшение ситуации в стране (*Обама встречается с президентом Габона, обвиняемым в коррупции // Новости «Голоса Америки (<http://www.voanews.com/russian/news/Obama-Bongo-2011-06-08-123506399.html>). – 2011. – 08.06).*

Уровень поддержки населением США экономического курса нынешнего президента Барака Обамы упал до рекордно низких значений. Об этом свидетельствуют данные опроса, проведенного телекомпанией ABC и изданием Washington Post

Среди опрошенных американцев решением проблем в экономике недовольны целых 59 %. Это абсолютный рекорд для администрации нынешнего президента, который пришел к власти с обещаниями раз и навсегда выйти из экономического кризиса. Предыдущий антирекорд был установлен месяцем ранее – тогда уровень недовольства поднялся до 55 %.

Население недовольно медленными темпами восстановления экономики. Отдельное возмущение у американцев вызывает про-

---

блема бюджетного дефицита, который продолжает расти, устанавливая все новые и новые рекорды по величине. Так, бюджетная политика Кабинета Обамы набрала у населения всего 33 % поддержки (месяцем ранее этот показатель составлял 39 %). При этом уже 45 % американцев считают, что республиканцы справились бы с экономическими вопросами лучше Обамы и его команды. Еще в апреле в этом были уверены 34 % респондентов.

Немного уравнивает текущую ситуацию с рейтингом президента убийство «террориста номер один» Усамы бен Ладена, которое добавило Обаме очков в общем зачете. Однако решение экономических проблем становится одним из ключевых вопросов, возникающих в перспективе выборов-2012 (*Американцы разочаровались в экономическом курсе Барака Обамы // Дело (<http://delo.ua/finance/amerikancy-razocharovalis-v-ek-158738>). – 2011. – 7.06*).

Вечером 6 июня в Белом доме на торжественном приеме Барак Обама вручил федеральному канцлеру Германии Ангеле Меркель Presidential Medal of Freedom – высшую гражданскую награду США. По этому случаю бундесканцлерин прибыла в Вашингтон с государственным визитом, в рамках которого предусмотрены и переговоры по важнейшей трансатлантической и международной повестке дня. Наиболее щепетильная тема переговоров – Ливия, в частности, что делать с ней после окончания войны. В связи с этим не исключается создание миротворческих сил. Как известно, США полагают, что в основном задача умиротворения и восстановления Ливии должна быть возложена на Европу. При такой постановке вопроса Германии едва ли удастся уклониться от этого, будучи самой экономически и финансово мощной державой ЕС.

Среди других проблемных вопросов переговоров – планы частичного ухода из Афганистана, застрявший ближневосточный процесс, комплекс событий в Африке, финансово-экономические – госдолги ряда стран евро да и самих США, отношения с пороговыми странами. В конкуренции с ними, по мнению Берлина, важны скоординированные подходы двух таких экономик, как немецкая и американская. Меркель хотела бы обсудить вопрос о новом главе МВФ, в котором ФРГ поддерживает французскую кандидатуру Кристины Лагард, а американцы еще не определились.

Германо-американские отношения были и остаются одним из приоритетных факторов трансатлантического союзничества. Тем

более что ФРГ остается главной базой вооруженных сил США в Европе. Вместе с тем Вашингтон уже не в состоянии наказывать или игнорировать немцев, как в случае с Ираком, за самостоятельную позицию, отличающуюся от американской. Растущий вес и роль Германии в Европе (особенно в ЕС), ее активное участие в ООН, работе по урегулированию опасных международных ситуаций, развитию стратегического партнерства с Россией – со всем этим не могут не считаться в Вашингтоне. В определенном смысле это подтверждается и вручением канцлерин Ангеле Меркель американской медали. Григорьев Е. Ангела Меркель встанет в ряд с Марлен Дитрих (*Президент Обама наградил канцлерин медалью Свободы // Независимая газета* (http://www.ng.ru/world/2011-06-07/7_merkel.html). – 2011. – 7.06).

30 мая Президент США Барак Обама предложил назначить генерала Мартина Демпси новым главой Объединенного комитета начальников штабов Вооруженных Сил страны – вместо адмирала Майка Маллена.

Выступая в понедельник в Белом доме, Обама назвал Демпси «одним из самых уважаемых и опытных боевых генералов». Должность начальника штаба армии США, которую сейчас занимает Мартин Демпси, Обама планирует передать генералу Рэю Одиерно (*Президент США Барак Обама объявил о перестановках в командовании страны // Радио Свобода* (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110530/17/17.html?id=24210071). – 2011. – 30.05).

28 мая завершилась недельная поездка президента США Барака Обамы по четырем странам Европы. Однако наблюдатели отмечают, что Обаме в этой поездке не удалось добиться существенных политических прорывов. На саммите «Большой восьмерки» в Довиле Обама призвал своих партнеров – лидеров самых развитых стран – оказать финансовую помощь народам Северной Африки и Ближнего Востока, стремящимся к демократизации.

Коллеги Обамы по саммиту единодушно согласились выделить от 20 до 40 миллиардов долларов на поддержку реформ в Египте и Тунисе, но при этом не смогли окончательно решить, кто какой внесет вклад, когда, и кто именно будет получателем этих денег. Среди основных тем саммита в Довиле был вопрос о содействии падению режима ливийского диктатора Муамара Каддафи. Барак Обама заявил, что поддерживает решимость президента Франции Н. Сар-

---

кози резко активизировать военную кампанию НАТО против Каддафи. На фоне отсутствия видимого прогресса в ливийской кампании НАТО сюрпризом саммита в Довиле стало присоединение президента России Д. Медведева к сторонникам ухода Каддафи. До этого Россия активно критиковала вооруженную операцию НАТО в Ливии. Несмотря на сближение позиций Москвы и Запада в отношении Триполи, Б. Обама и Д. Медведев не достигли взаимопонимания в вопросе о размещении США элементов системы противоракетной обороны в Восточной Европе, которую Россия считает потенциальной угрозой своей безопасности.

Польша – заключительный и немаловажный этап европейского турне Б. Обамы. В программу были включены переговоры с руководителями страны по широкому спектру вопросов – от разработки залежей сланцевого газа до укрепления сотрудничества в сфере обороны и безопасности. 27 мая вечером президент США присутствовал на обеде с участием лидеров стран Центральной и Восточной Европы. А после него состоялась незапланированная ранее встреча президентов Б. Обамы и Б. Комаровского с их украинским коллегой В. Януковичем. О чем разговаривали президенты США, Польши и Украины, неизвестно. Зато известно, что следующий, 18-й по счету, саммит лидеров стран Центральной и Восточной Европы состоится в Киеве. По мнению польских экспертов, такое решение говорит о том, что Запад продолжает оставаться заинтересованным в как можно более тесном сотрудничестве с Украиной (*Давыдов А., Лемешевский А. Европейские итоги президента Обамы // Радио Свобода (<http://www.svobodanews.ru/content/article/24207783.html>). – 2011. – 28.05*).

28 мая 2011 г. Президент США Барак Обама во время визита в Польшу провел переговоры с польским руководством, встретился с видными деятелями польской демократии, а также возложил цветы к памятнику жертвам авиакатастрофы под Смоленском.

Б. Обама встретился с 20 участниками варшавского саммита лидеров европейских стран, а также провел переговоры с президентом Польши Б. Комаровским о военном сотрудничестве, о том, что НАТО и ЕС должны оставаться организациями, открытыми для новых членов, а также о ситуации с правами человека. Барак Обама назвал отношения между Польшей и США «как никогда близкими», а Польшу – ключевым партнером Соединенных Штатов и лидером демокра-

---

тических перемен в регионе (*Обама завершил визит в Польшу // (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110528/17/17.html?id=24208190). – 2011. – 28.05).*

Президент США Барак Обама намерен ввести новые санкции против режима президента Белоруссии в Александра Лукашенко. Об этом говорится в заявлении, обнародованном 27 мая 2011 г. Белым домом.

В документе президент США осудил обвинительные приговоры, вынесенные в Белоруссии пяти экс-кандидатам в президенты. Б. Обама подчеркнул, что США считают политическими заключенными В. Некляева, А. Санникова, В. Рымашевского, М. Статкевича, Д. Усса и других обвиняемых по делу о массовых беспорядках в Минске в день президентских выборов. С заявлением, осуждающим приговоры в отношении белорусских оппозиционеров, выступил в пятницу и министр иностранных дел Великобритании Уильям Хейг (*Президент США обещает новые санкции против властей Белоруссии // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110527/17/17.html?id=24207206). – 2011. – 27.05).*

26 мая Президент США Барак Обама после переговоров с российским лидером Д. Медведевым в кулуарах саммита «большой восьмерки» во французском городе Довиль заявил, что общая задача США и России – выработать совместный подход к развертыванию элементов американской ПРО в Европе.

Д. Медведев, со своей стороны, отметил, что мировой стратегический баланс улучшился с тех пор, как Россия и США подписали новый договор по СНВ (*Барак Обама: США и Россия должны выработать общий подход к ПРО в Европе // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110526/17/17.html?id=24205837). – 2011. – 26.05).*

25 мая во время визита в Великобританию Президент США Б. Обама выступая перед обеими палатами британского парламента заявил, что быстрый экономический рост Китая, Индии и Бразилии не означает, что наступит закат Европы и Соединенных Штатов.

На переговорах в Лондоне обсуждались, прежде всего, международные проблемы – ситуация в Ливии, в Афганистане и на Ближнем Востоке. Обама и Кэмерон вновь призвали к отставке ливийского лидера Муамара Каддафи, выступили за продолжение израильско-палестинских мирных переговоров, а также за вовлечение

в процесс национального примирения в Афганистане умеренных талибов (*Барак Обама: заката Европы и США не будет // Радио Свобода* (<http://www.svoboda.com/news/20110525/17/17.html?id=24204910>). – 2011. – 25.05).

США окажут помощь Ирландии на пути к ее финансовому оздоровлению. Об этом заявил по итогам состоявшихся в Дублине переговоров президент США Б. Обама. Глава американской администрации и президент Ирландии М. Макалис, премьер-министр Э. Кенни обсудили финансовую ситуацию в стране, а также возможность пересмотра условий финансовой помощи, полученной Дублином в конце прошлого года от Евросоюза и Международного валютного фонда (МВФ).

Б. Обама: «Соединенные Штаты и Ирландию связывают семейные узы. Для миллионов американцев ирландского происхождения остров по-прежнему символизирует родину и славные традиции необыкновенных людей. Мы рады видеть прогресс в стабилизации экономического положения в Ирландии. Мы окажем Ирландии всестороннюю помощь на пути экономического оздоровления».

В свою очередь, Э. Кенни заверил американского лидера, что Ирландия продолжит оказывать США помощь в предоставлении возможностей аэропорта Шеннон для посадки и дозаправки американских военных самолетов (*Ирландия // Polpred.com* (<http://polpred.com/?ns=1>) – 2011. – 23.05).

19 мая Президент США Барак Обама во время программной речи, посвященной Ближнему Востоку и в Северной Африке заявил, что события в этом регионе предоставляют США исторический шанс поддержать демократические устремления многих народов.

Интересы США на Ближнем Востоке не идут вразрез с интересами государств этого региона. Комментируя продолжающиеся уже несколько месяцев массовые антиправительственные выступления в ряде стран с требованием демократических реформ, Б. Обама сказал, что Соединенные Штаты против использования силы в отношении демонстрантов и поддерживают стремление людей отстаивать свои гражданские права

Оценивая ситуацию в Сирии, глава Соединенных Штатов заявил, что президент Башар Асад должен немедленно прекратить репрессии и начать демократические реформы – или уйти со своего поста. Американский президент предложил экономическую помощь странам, начавшим демократические реформы – в частности, 2 млрд. долларов Египту – и высказался за переориентацию Европейского банка

реконструкции и развития на поддержку молодых демократий Северной Африки и Ближнего Востока (**Б. Обама: «МБРР должен заняться поддержкой молодых северо-африканских демократий»** // *Радио Свобода* (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110519/17/17.html). – 2011. – 19.05).

Б. Обама высказался за создание независимого палестинского государства на территориях, завоеванных Израилем в ходе Шестидневной войны 1967 г. Израиль должен вернуться к границам, которые действовали до 1967 г.

Он отметил, что Палестина и Израиль должны вернуться к мирным переговорам и в том числе решить вопрос с границами. По его словам, палестинский народ должен иметь четкие границы с Израилем, Иорданией и Египтом, а также использовать свое право на самоуправление. Глава Белого дома отметил, что Израиль имеет право на самооборону, а освобождение захваченных территорий должно быть постепенным. Ранее, 6 апреля Б. Обама заявил о необходимости срочного поиска решения для израильско-палестинского конфликта (**Б.Обама: «Израиль должен восстановить границы 1967 года»** // *Информационный портал «www.zakon.kz»* (<http://www.zakon.kz/215406-b.obama-izrail-dolzhen-vosstanovit.html>). – 2011. – 20.05).

В мае 2011 г. американское правительство опубликовало доктрину кибербезопасности.

Цитаты из доклада «Международная стратегия по киберпространству», обнародованного Белым домом 16 мая 2006 г.: «Мы оставляем за собой право использовать все необходимые средства – дипломатические, информационные, военные и экономические, в соответствии с применимыми нормами международного права, для защиты своей страны, своих союзников, своих партнеров и своих интересов. ... США намерены во всех случаях, когда это будет возможно, исчерпать все другие варианты действий, прежде чем прибегать к военной силе. ... США гарантируют, что риски, связанные с нападением на их (компьютерные) сети или злоупотреблением ими, намного перевешивают выгоды от этого. Когда это будет оправданно, США будут отвечать на враждебные акты в киберпространстве таким же образом, как на любые другие угрозы в свой адрес».

В свою очередь первый заместитель министра обороны США Уильям Линн, выступая на презентации документа, утверждал, что

компьютерные сети его ведомства «прошупываются миллионы раз в день». В компьютерные системы Пентагона «или наших промышленных партнеров пытались проникнуть более сотни зарубежных разведывательных ведомств», – добавил У. Линн (*США ответят на кибератаку военной силой // ItGator.ru (<http://itgator.ru/2011/05/17/ssha-otvetyat-na-kiberataku-voennoj-siloj>). – 2011. – 17.05*).

11 мая республиканский политик, бывший спикер Палаты представителей Конгресса США Ньют Гингрич в видеообращении, опубликованном на интернет-сайте YouTube и в социальных сетях, объявил о намерении баллотироваться в президенты Соединенных Штатов на выборах 2012 г.

67-летний Ньют Гингрич стал первым известным республиканским политиком, официально объявившим о стремлении баллотироваться в президенты США. Среди других претендентов на то, чтобы стать кандидатом от республиканской партии и бросить вызов Бараку Обаме – бывший губернатор Массачусетса Митт Ромни, экс-кандидат в вице-президенты Сара Пэйлин, мультимиллионер Дональд Трамп (*Ньют Гингрич будет баллотироваться в президенты США // Радио Свобода (<http://www.svobodanews.ru/content/news/24098607.html>). – 2011. – 12.05*).

ВЕНЕСУЕЛА

Президент Венесуэлы Чавес прибыл этим утром на эквадорский курорт Salinas для встречи со своим коллегой Рафаэлем Корреа (Президент Эквадора – прим.), с намерением укреплять и далее, по словам венесуэльского лидера, интеграцию Латинской Америки и стран Карибского региона. «Необходимо усердно трудиться, укреплять интеграцию между Эквадором и Венесуэлой, в рамках Боливарианского объединения народов Америки и Южно-американского союза наций, дабы в это тяжелое время, когда всю планету потрясают кризис за кризисом, Южная Америка стала самой большой зоной мира во всем мире», объявил Чавес прессе. Это девятая двусторонняя встреча Эквадор-Венесуэла, на которой лидеры обеих стран намерены обсудить дальнейшее продвижение новых договоров о сотрудничестве, с учетом проектов социалистической революции, которую оба проповедают (*Президент Венесуэлы прибыл в Эквадор с визитом // Эквадор сегодня (<http://www.rusecuador.ru/novosti-kratko-v-neskolko-strok/7668-prezident-venesuely-pribyl-v-ekvador-s-vizitom.html>). – 2011. – 07.06*).

Экс-президент Гондураса Мануэль Селайя, изгнанный в 2009 г. из страны, заключил с нынешними властями соглашение о своем возвращении на родину. В воскресенье Селайя встретился в Колумбии с нынешним президентом Гондураса Порфирио Лобо. Детали договоренности неизвестны, но сообщается, что она позволит Гондурасу вернуться в Организацию американских государств, из которой страна была исключена после изгнания Селайи. Ранее гондурасский суд снял с экс-президента выдвигавшиеся против него обвинения в коррупции. Политический кризис 2009 г. привел к дестабилизации обстановки в Гондурасе и международной изоляции этой страны (*Изгнанный экс-президент Гондураса Селайя вернется на родину// Радио Свобода (http://www.svoboda.ru/archive/ru_news_zone/20110523/17/17.html). – 2011. – 23.05).*

ЄВРОПА

ИТАЛИЯ

63-летний министр экономики и финансов Джулио Трмонти имеет все шансы стать преемником премьера Сильвио Берлускони. Об этом нынешний глава итальянского правительства заявил в вечерней передаче популярного телеведущего Бруно Веспа. На счету Джулио Трмонти – наделавшая много шума в конце 2009 – начале 2010 гг. операция по возврату капиталов в Италию. С его подачи была объявлена широкомасштабная амнистия для тех граждан, которые держали крупные суммы на счетах за рубежом, скрывая их от итальянских налоговых служб. В результате в страну вернулись без малого 100 млрд. евро, а казна пополнилась «штрафными» пятью миллиардами. И все-таки, Сильвио Берлускони никогда не скрывал, что его интересует должность президента республики. Если напомнить о том, что в 2013 г., на который назначены парламентские выборы, истекает семилетний мандат нынешнего главы итальянского государства Джорджо Наполетано, то все становится на свои места (*Прокофьев В. Операция «Преемник»// Российская газета (<http://www.rg.ru/2011/05/06/italia.html>). – 2011. – 06.05).*

Президент Ирландии Мэри Макалис встретила с членом Политбюро ЦК КПК, заместителем председателя Постоянного комитета Всекитайского собрания народных представителей Ван Чжаого.

Ван Чжаого заявил, что за 32 года дипломатических отношений стабильно развиваются связи между Китаем и Ирландией, народы двух стран искренне относятся друг к другу. Их отношения уже стали примером дружественного общения между странами с разной площадью территории, с разными социальными системами и культурными традициями. В последние годы они поддерживают обмены визитами на высоком уровне, углубляется политическое взаимодоверие, быстро развивается торгово-экономическое сотрудничество. Китай уже пять лет подряд является крупнейшим торговым партнером Ирландии в Азии. Активизируется сотрудничество между двумя странами в области образования, науки, техники, культуры и др. Павильон Ирландии на ЭКСПО-2010 в Шанхае показал народам всего мира уникальное очарование Ирландии, его глубоко полюбили китайцы.

Ван Чжаого заявил, что Китай придает большое значение дружественным отношениям с Ирландией, готов совместно с ней углублять взаимодействие в различных областях.

М. Макалис, в свою очередь, отметила, что в последние годы отношения между двумя странами проявляют благоприятную тенденцию развития, взаимовыгодное сотрудничество принесло реальные выгоды двум странам и их народам. Она заявила, что Ирландия желает содействовать всестороннему обмену и сотрудничеству между двумя странами, с тем чтобы упрочить и развивать дружественные отношения. Синьхуа (*Президент Ирландии Мэри Макалис встретила с Ван Чжаого // China Radio International* (<http://russian.cri.cn/841/2011/06/09/1s384799.htm>). – 2011. – 09.06).

28 мая Президент Латвии Валдис Затлерс в телеобращении инициировал проведение референдума о роспуске Сейма – парламента страны. Он обвинил депутатов Сейма в потворствовании коррупции.

В пятницу парламент Латвии отказал Бюро по борьбе с коррупцией в обыске в доме депутата Айнарса Шлесерса, которого подозревают в незаконных сделках. В случае, если на референдуме избиратели поддержат инициативу президента, в стране пройдут досрочные парламентские выборы. Если избиратели отвергнут роспуск Сейма, в отставку должен будет уйти президент. Предыдущие выборы в Сейм прошли всего 7 месяцев назад (*Президент Латвии инициировал референдум о роспуске Сейма // Радио Свобода http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110528/17/17.html?id=24208285*). – 2011. – 28.05).

НИМЕЧЧИНА

Президент ФРГ Кристиан Вульф во вторник в Берлине принял делегацию из китайской провинции Гуандун во главе с членом Политбюро ЦК КПК, секретарем партийного комитета провинции Ван Яном.

Ознакомив присутствующих с процессом социального развития и опытом внешней открытости своей провинции, Ван Ян отметил, что находясь на решающем этапе экономической реструктуризации, эта провинция надеется на изучение и заимствование опыта Германии в данном отношении и надеется на укрепление двустороннего взаимодействия в целях пополнения и развития китайско-германского стратегического партнерства, в частности -- для продвижения делового сотрудничества провинции с германской стороной. По его словам, в пров. Гуандун готовы активизировать сотрудничество с германскими предприятиями и продвигать важные проекты по сотрудничеству.

Президент К. Вульф в свою очередь заявил, что быстрое развитие и подъем Китая создают миру благоприятные возможности, а не угрозы. Германско-китайские отношения имеют крепкую основу и германская сторона намерена активно развивать стратегическое партнерство с Китаем, а также осуществлять взаимную выгоду и обоюдный выигрыш. В Германии также намерены продвинуть инвестирование своих предприятий в провинции Гуандун и открыть новую страницу в торгово-экономическом сотрудничестве сторон (*Президент ФРГ Кристиан Вульф встретился с делегацией из китайской провинции Гуандун // www.russian.china.org (http://russian.china.org.cn/news/txt/2011-06/08/content_22738985.htm)*). – 2011. – 08.06).

Канцлер Германии Ангела Меркель ужесточила тон своих высказываний в адрес периферийных стран зоны евро, которые сейчас получают от ЕС и МВФ многомиллиардные экстренные кредиты. Немецкий лидер, в частности, раскритиковала греков, испанцев и португальцев за то, что те уходят на пенсию раньше, чем немцы.

Заявление А. Меркель на мероприятии, организованном возглавляемой ею партией «Христианско-демократический союз» в федеральной земле Северный Рейн – Вестфалия: «Речь идет не только о том, что не следует залезать в долги. Нельзя, чтобы в странах типа Греции, Испании, Португалии пенсионный возраст наступал раньше, чем в Германии. Нельзя иметь единую валюту, и при этом у одних отпуск очень большой, а у других – очень маленький. Долго так продолжаться не может». Немецкая оппозиция отреагировала на высказывания канцлера негативно. Клаус Эрнст, глава Левой партии: «Заявление Ангелы Меркель подогревает антигерманские настроения в Европе и антиевропейские в Германии. Если для людей Европа будет ассоциироваться с уменьшением зарплат и пенсий, а также с удлинением рабочего дня, то будущего у европейской идеи нет» (*Ангела Меркель недовольна тем, что греки, португальцы и испанцы уходят на пенсию слишком рано / Пер. А. Полоцкого // РБК daily (<http://www.rbcdaily.ru/2011/05/19/world/562949980268960>). – 2011. – 19.05).*

В Берлине завершились важные политические и правительственные перестановки. Президент ФРГ Кристиан Вульф назначил нового федерального министра экономики. Им стал Филипп Реслер. А вчера в Ростоке закончился съезд либералов. Голосами 95,1 % делегатов он избрал Ф. Реслера председателем Свободной демократической партии Германии (СвДП). Он автоматически становится заместителем (вице-канцлером) главы федерального правительства Ангелы Меркель. Ф. Реслер по происхождению вьетнамец, младенцем он был усыновлен немецкой семьей, вырос и учился в Германии, доктор медицины, 38 лет. Женат, имеет двух дочек-близнецов. Политическую карьеру делал в рядах либералов в Нижней Саксонии. Был там депутатом и министром, пока не стал в 2009 г. членом федерального правительства. Но медицинское ведомство не столь высоко по рангу для лидера коалиционной партии и вице-канцлера. Посему Ф. Реслер перебирается в кресло министра экономики и технологий (*Григорьев Е. Коалиция Меркель в надежде на второе дыхание // Polpred.com. – 2011. – 16.05).*

СЛОВАЧЧИНА

Президент Словении Данило Тюрк призвал продвигать инициативу главы российского государства в области европейской безопасности. По его мнению, Лиссабонский саммит НАТО и России в 2010 г. показал, что по этой инициативе «прогресс начался». Он предложил Д. Медведеву обсудить и другие международные проблемы, в том числе некоторые региональные замороженные конфликты, в частности, в Нагорном Карабахе и Приднестровье (*Президент Словении оценил вклад России в решение Нагорно-Карабахского конфликта // Сайт «www.1NEWS.az» (<http://1news.az/politics/karabakh/20110516044323886.html>) – 2011. – 16.05).*

УГОРЩИНА

25 апреля Президент Венгрии Пал Шмитт подписал одобренную ранее парламентом новую Конституцию страны – несмотря на критику со стороны оппозиционных партий, ряда правозащитных организаций и гражданских активистов.

Новый основной закон вступит в силу 1 января 2012 г. Его принятие инициировала правящая правоцентристская партия «Фидес» (Венгерский гражданский союз), которая вместе с союзниками имеет более двух третей мест в парламенте.

Противники принятия новой Конституции утверждают, что ее положения могут быть использованы правящей партией для укрепления своих позиций, а также указывают на несоответствие ряда ее положений европейским стандартам защиты прав человека (*Президент Венгрии подписал новую конституцию // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110425/17/17.html?id=9504664). – 2011. – 25.04).*

ФРАНЦИЯ

На ближайших выборах президента и парламента 2012 г. Н. Саркози придется противостоять целой коалиции левых сил, которая может создать ему определенные трудности в первом туре, но не сможет помешать его прогнозируемой победе во втором туре и получению большинства мест в Национальной ассамблее.

Судьба Евросоюза. Если Н. Саркози сможет преодолеть явное отсутствие взаимопонимания с Ангелой Меркель, то к 2014 г. возможно наступит начало распада нынешнего Евросоюза и его превращение в группу стран-сателлитов внутри франко-германского союза (так называемая Европа Двенадцати) в связи с требованиями Европейского центрального банка удерживать дефицит государственного бюджета на уровне 3 % к 2013 г. (что весьма непросто для таких стран, как Португалия, Италия, Греция, Испания и Ирландия, где уровень бюджетного дефицита намного превосходит планку в 3 %, установленную Европейским центральным банком). При этом надо отметить, что Греция, Португалия, Ирландия и Испания находятся в особенно затруднительном положении, в связи с чем рискуют быть исключенными из еврозоны в 2014 г.

Неясное будущее Центральной Европы, не находящейся на этой орбите, которая с особой силой почувствуют на себе всю разрушительную мощь экономической бури, поскольку у них не будет защитного зонтика в виде евро и им придется осуществить последовательную девальвацию своих валют, в массовом порядке снизить темпы роста и значительно увеличить свой внешний долг. Они испытают на себе всю остроту проблем ликвидности (с финансовыми дырами, оценивавшимися в 90 млрд. в 2009 г. и в 50 млрд. евро в 2011 г.) и вернуться к экономической автаркии в результате массовых внутренних миграций после отказа Еврокомиссии внести изменения в правила перехода на евро в странах Евросоюза, чтобы могло бы ускорить вхождение в еврозону стран Центральной и Восточной Европы. Им также придется вновь открыть заброшенные угольные шахты и запустить устаревшие атомные электростанции, чтобы избежать энергетической зависимости от России, которая, умело сочетая энергетический шантаж, угрозу применения ядерного оружия и дестабилизацию неугодных соседних правительств, постепенно будет подминать под себя большинство этих стран, брошенных на произвол судьбы Евросоюзом ради того, чтобы обеспечить себе бесперебойное снабжение российским газом и нефтью.

Обострение экономического кризиса может ускорить вступление в силу, в конце 2012 г. так называемой «Директивы о высылке» (под этой обтекаемой формулировкой скрывается серьезное ущемление гражданских прав иммигрантов; боливийский президент назвал ее «Директивой позора»). Последствия ее принятия могут быть весьма драматичными, поскольку, согласно подсчетам, в 27 странах Евросо-

юза проживают от 4 до 8 млн. нелегальных иммигрантов (из которых почти три миллиона являются выходцами из стран, расположенных в районе Андских гор или страдающими от конфликтов, таких как Перу, Колумбия, Эквадор, Боливия и Парагвай), и их массовая высылка вызовет серьезные проблемы экономической стабильности (особенно в Эквадоре и Боливии, где денежные переводы от трудовых иммигрантов в 20007 г. были равны 10 % ВВП). Более того, их преждевременное возвращение на родину может вызвать экономический и социальный хаос в этих странах.

В Турции может повториться сценарий государственного переворота 1960 г., который покончит с демократическим правлением Партии Справедливости и Развития АКР (это партия консервативно-исламистского толка, которая в своей деятельности придерживается принципов европейских христианских демократов) ввиду высокого уровня инфляции, постоянно растущей безработицы и огромной задолженности. Ко всему прочему, поскольку у Турции нет защитного зонтика Евросоюза (который отказал ей в приеме в качестве полноправного члена), то вполне можно предположить, что армейские круги совершат очередной государственный переворот, в результате которого будет свергнут премьер-министр Реджеп Эрдоган. После этого установится раздробленная политическая система, которая породит целую череду неустойчивых коалиционных правительств и фракционных коалиций в турецком парламенте (*Герман Рорпаус Лопес Конец еврозоны? Зарождение франко-германской оси // Polpred.com – 2011. – 12.05).*

11 мая представитель нынешнего главы государства Н. Саркози заявил, что голосование на президентских выборах состоится 22 апреля 2012 г. Если никто из кандидатов не наберет более 50 % голосов, второй тур пройдет 6 мая. Предполагается, что президент Н. Саркози будет баллотироваться на второй 5-летний срок. Наиболее серьезную конкуренцию ему, по данным опросов, составят кандидаты от Социалистической партии и ультраправого Национального фронта. 10 и 17 июня 2012 г. в два тура пройдут выборы в нижнюю палату французского парламента – Национальное собрание (*Назначены даты выборов президента и парламента Франции // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110511/17/17.html?id=24098015). – 2011. – 11.05).*

КРАЇНИ СНД

АЗЕРБАЙДЖАН

Президент Азербайджана Ильхам Алиев завершил свой двухдневный визит в Сербию. Целью визита было укрепление политических, экономических и культурных связей между двумя странами.

Президент Алиев и его сербский коллега Борис Тадич выступили с заявлением, в котором отмечается, что результатом новых стратегических партнерских отношений между двумя странами станут конкретные совместные проекты, такие как строительство автомобильных дорог, модернизация энергетической инфраструктуры и строительство железной дороги, проходящей через территорию Сербии. Сербия выразила заинтересованность в импорте сжиженного газа из Азербайджана.

В четверг руководители двух государств приняли участие в церемонии открытия памятника азербайджанскому композитору Узеиру Хаджибейли в городе Нови Сад на севере Сербии.

В среду Алиев официально открыл посольство Азербайджана в Белграде. На этом мероприятии присутствовал весь дипломатический корпус. Тадич заявил, что Сербия и Азербайджан поддерживают друг друга в международных организациях и в других ситуациях, поскольку у них есть общая проблема – нарушение территориальной целостности. Алиев выразил мнение о том, что границы любой страны не могут быть изменены без ее согласия (*Азербайджан и Сербия планируют совместные проекты в энергетике и инфраструктуре // Новости «Голоса Америки» (<http://www.voanews.com/russian/news/Serbia-Azerbaijan-2011-06-09-123585659.html>). – 2011. – 09.06*).

6 июня Президент Азербайджана Ильхам Алиев и его супруга Мехрибан Алиева приняли участие в церемонии закладки фундамента Бакинского олимпийского стадиона.

В мероприятии также приняли участие президент ФИФА Йозеф Блаттер, президент УЕФА Мишель Platини, а также видные представители мировой футбольной общественности, руководители федераций, ветераны футбола и другие гости.

Участники мероприятия еще раз поблагодарили главу государства за внимание и заботу о развитии спорта в Азербайджане (*Пре-*

зидент Азербайджана и его супруга приняли участие в церемонии закладки фундамента Бакинского олимпийского стадиона // Тренд (<http://ru.trend.az/news/politics/1887138.html>). – 2011. – 06.06).

Новруз Мамедов, заведомо внешних связей Администрации Президента Азербайджана в ответ на слова Сержа Саргсяна, Президента Армении по поводу автономии Нагорного Карабаха в рамках территориальной целостности Азербайджана:

«Если Серж Саргсян иначе воспринимает понятие «территориальная целостность», пусть передаст одну часть Армении одной стране, а другую часть – другой стране. Президент Армении на уровне своего понимания считает, что все должны мыслить, как он. Если он не понимает принципа территориальной целостности, другие в этом не виноваты. Принцип территориальной целостности для нас – это принцип, нашедший свое отражение в международных документах, в связи с которым имеются конкретные понятия и правила, и нам это прекрасно известно. Официальный Баку считает это затягивание неким успехом для себя. Но они сильно ошибаются. Сколько бы времени ни проходило, их позиция в данном вопросе постепенно будет ослабевать».

Конфликт между двумя южно-кавказскими странами возник в 1988 г. ввиду территориальных претензий Армении к Азербайджану. Нагорный Карабах и семь прилегающих к нему районов – 20 % территории Азербайджана – находятся под оккупацией Вооруженных сил Армении. В мае 1994 г. стороны достигли режима прекращения огня, и до сих пор под эгидой Минской группы ОБСЕ и при сопредседательстве России, Франции и США ведутся пока еще безуспешные мирные переговоры. Принятые Советом безопасности ООН четыре резолюции по освобождению оккупированного Нагорно-Карабахского региона и прилегающих к нему территорий до сих пор не выполняются Арменией (*Администрация Президента Азербайджана прокомментировала последние нелепые заявления Сержа Саргсяна // Inews.az (<http://1news.az/politics/karabakh/20110516054022971.html>). – 2011. – 16.05).*

БЕЛОРУСИЯ

Кредитная история Белоруссии вчера пополнилась еще одной строкой. Как заявил глава администрации президента Владимир Макей,

страна договорилась еще об одном кредите на 1 млрд. долларов. По его словам, Белоруссия получит эти средства «из другого источника» – помимо ранее выделенного Минску кредита из Антикризисного фонда ЕврАзЭС.

Впрочем, источник неслыханной щедрости удалось быстро установить. Как рассказали «Труду» в российских дипломатических кругах в Белоруссии, деньги выдаст Туркмения. «В том числе и за этим в начале июня Александр Лукашенко летал в Ашхабад», — рассказал собеседник издания.

Сейчас в общей сложности Минск берет в кредит 4 млрд. долларов, из которых 3 млрд. предоставляет ЕврАзЭС. Соответствующее соглашение вчера было подписано между белорусским Минфином и Евразийским банком развития (структура ЕврАзЭС) на 2,5 года. Ранее сообщалось, что, по условиям кредита, Белоруссия должна будет в течение трех лет провести приватизацию своих предприятий на 7,5 млрд. долларов.

Впрочем, увеличение внешнего долга Белоруссии (по итогам 2010 года он вырос на треть и составил 28 млрд. долларов, а после проведенной девальвации вырос еще больше – с 52 до 87% ВВП) – это не панацея.

...Заведующий кафедрой бюджетного федерализма Института экономики переходного периода Владимир Назаров. «Я очень скептически отношусь к росту кредитных долгов Минска, поскольку, если такими темпами заимствовать, дело может очень быстро дойти до невозможности отдавать назад, то есть до дефолта, – сказал он „Труду“. – Мне кажется, что нынешних 4 млрд. долларов надолго не хватит – максимум год-два» (*Компанеец Андрей Лукашенко нашел кредит в Туркмении // Труд (http://www.trud.ru/article/10-06-2011/264005_lukashenko_nashel_kredit_v_turkmenii.html). – 2011. – 10.06*).

Президент Беларуси Александр Лукашенко распорядился наполовину урезать расход топлива служебного транспорта правительства и администрации главы государства. «На велосипедах пусть ездят, тогда, может быть, будут думать, как думают люди», – сказал он на совещании по актуальным вопросам экономики.

Лукашенко также запретил любое повышение цен свыше 3-5% без его ведома. «Абсолютно недопустимо, я об этом категорически предупредил, делать резкие движения в ценообразовании. Можно только вниз, вверх нельзя», – заявил президент.

Ранее глава государства сообщил, что с 9 июня в Беларуси снизятся цены на топливо.

«Давайте договоримся: топливо с завтрашнего утра будет не 5200-5100 (28,9-28,4 рубля), а максимум 4500 (25 рублей), – сказал Александр Лукашенко. – Поэтому можете идти и объявить всем: 4500 — это максимум, это я беру самый дорогой бензин. От этого будем считать и дизельное топливо, и более дешевый бензин – низкооктановый».

По словам Лукашенко, в дальнейшем цена на бензин не будет резко расти и будет привязана к курсу доллара, когда он установится.

«И до 1 января, когда у нас будет курс не то 5000 (белорусских рублей), не то 4500: если 4500 – таким и останется, если 5000 – значит, до 1 января будете работать по ценообразованию, в квартал добавляя по 2-3%, если это надо будет, но не на 30%», – сказал глава республики.

«Вот и все мое решение по топливу», – резюмировал он. Александр Лукашенко также добавил, что, возможно, придется «откручивать цены» и по другим группам товаров (*Лукашенко предложил пересадить правительство на велосипеды // Дело (<http://delo.ua/world/lukashenko-predlozhit-peresadit-158824>). – 2011. – 08.06*).

19 мая Президент Белоруссии Александр Лукашенко подтвердил готовность развивать многоплановое сотрудничество с Украиной и совместно отстаивать интересы двух государств. На встрече в Минске с премьер-министром Украины Н. Азаровым А. Лукашенко заверил его в том, что «любые предложения Украины, которые идут на пользу нашим государствам, будут поддержаны, приняты и непременно реализованы». В ходе встречи с главой правительства Белоруссии М. Мясниковичем был обсужден ряд вопросов, которые интенсифицируют отношения между двумя странами не только в торговле, а в организации совместных производств, в частности, в сфере машиностроения, инновационных проектов, сотрудничества в освоении космоса (*А. Лукашенко: «Белоруссия – союзница Украины» // Wikinews (http://wikinews.com.ua/page/index.html/_/politics/lukashenko-belorussija-sojuznica-ukrainy-r5043). – 2011. – 19.05*).

19 мая Президент Беларуси Александр Лукашенко, встречаясь с первым заместителем премьер-министра Азербайджана Ягубом Эюбовым, заявил, что Беларусь благодарна Азербайджану за оказанную поддержку. Как отметил А. Лукашенко, за последние пять лет товарооборот между двумя странами возрос примерно в пять раз, а за

истекший период текущего года по отношению к аналогичному периоду 2010 г. – в десять раз, Беларусь сегодня перерабатывает азербайджанскую нефть высочайшего качества. А. Лукашенко также попросил передать Президенту Азербайджана И. Алиеву, что Беларусь будет верна тем договоренностям, которые были достигнуты в ходе недавнего визита главы белорусского государства в Баку. По его словам, победа Азербайджана на «Евровидении» – это еще и свидетельство высокого уровня культуры и ее соответствия европейской культуре.

В свою очередь Ягуб Эюбов передал главе белорусского государства большой братский привет от Президента Азербайджана И. Алиева. Первый заместитель премьер-министра отметил, что министерства, организации и компании двух стран успешно сотрудничают друг с другом (*Лукашенко благодарит Азербайджан за поддержку Беларуси в трудную минуту* http://analitika.az/articles.php?item_id=20110519042734716&sec_id=69).

ГРУЗИЯ

3 июня лидер «Демократического движения» бывший спикер парламента Грузии Нино Бурджанадзе заявила, что 26 мая в Европе появился новый диктатор в лице Михаила Саакашвили. По ее словам, грузинское правительство проводит террор в отношении тех граждан, которые имеют отличное от официального мнение, тех, кого раньше арестовали, а затем освободили, вновь вызывают в отделения полиции и избивают, неизвестны судьбы пропавших без вести после разгона акции протеста.

Она также подчеркнула, что сама скрываться никуда не собирается, и если у МВД есть к ней какие-либо вопросы, готова ответить на них. В то же время Н. Бурджанадзе сообщила, что может, ей придется выехать в Европу на один-полтора дня, так как получила приглашение на несколько пресс-конференций. По ее словам, мир должен узнать правду о событиях 26 мая, о том, что происходило до разгона акции и после него (*Саакашвили назвали «новым диктатором в Европе // REGNUM* (<http://www.regnum.ru/news/polit/1412060.html>). – 2011. – 04.06)

26 мая Президент Грузии Михаил Саакашвили охарактеризовал действия оппозиции, акция которой в центре Тбилиси была в

ночь на четверг разогнана полицией, как реализацию «сценария, запланированного в России».

Ранее министр иностранных дел Грузии Г. Вашадзе в ответ на заявление представителя МИД России, осудившего силовой разгон митинга в Тбилиси – заявил, что акция на проспекте Руставели была «запланированной и профинансированной провокацией».

При разгоне митинга с требованием отставки президента М. Саакашвили погибли 2 полицейских – они были сбиты автомашиной. Более 30 человек пострадали. Десятки участников митинга арестованы сроком на два месяца, лидеров оппозиции среди них нет (*М. Саакашвили: «Оппозиция действовала по российскому сценарию» // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110526/17/17.html?id=24206333). – 2011. – 26.05*).

Эке Беселия, руководитель движения «Солидарность с незаконными заключенными»:

«Мирная акция грузинской оппозиции проходила под лозунгом отставки М. Саакашвили и с требованием освобождения политических заключенных, находящихся в грузинских тюрьмах. ... 21 мая в акции протеста принимало участие примерно 25 тыс. человек. В воскресенье на митинге было около 10 тыс. человек» (*Грузию ждет «час укс» // Polpred.com (<http://polpred.com/?ns=1>). – 2011. – 24.05*).

АБХАЗИЯ

В воскресенье 29 мая в одной из московских клиник на 63-м году жизни скончался президент Абхазии Сергей Багапш. Об этом сообщил начальник охраны главы республики Андрей Бобуа.

21 мая Багапшу российскими и французскими хирургами была сделана операция на правом легком в 83-й московской больнице. Врачи оценивали операцию как «успешную». Однако трое суток назад у него отказали легкие, и все это время он был подключен к аппарату искусственного дыхания. Сутки назад врачи начали фиксировать осложнения на других органах и не смогли вывести С. Багапша из критического состояния. Спикер парламента Абхазии Н. Ашуба сообщил, что обязанности президента в связи со смертью С. Багапша в течение трех месяцев будет исполнять вице-президент А. Анкваб. В соответствии с Конституцией Республики Абхазия по истечении трех месяцев должны пройти выборы президента страны. С. Багапш будет

похоронен в родном селе в Очамчирском районе. 30 мая в Москве прошло прощание с президентом республики, его тело было доставлено на родину. Похороны президента Абхазии состоялись в четверг, 2 июня, в родовом селе Джгерда. Следующие два дня были объявлены в Абхазии траурными (*Президент Абхазии скончался в Москве // Личные деньги* (<http://www.pmoney.ru/pnwsinf.asp?id=2154118>). – 2011. – 30.05).

КАЗАХСТАН

Президент Казахстана предложил создать мусульманскую G10

Президент Казахстана Нурсултан Назарбаев в среду предложил создать на базе Всемирного Исламского Экономического Форума диалоговую площадку десяти ведущих экономик и стран мусульманского сообщества. «В целях создания нового направления экономического сотрудничества мы предлагаем создать на базе ВИЭФ диалоговую площадку группы ведущих десяти экономик и стран мусульманского сообщества», – сказал Назарбаев во время открытия Седьмого Всемирного Исламского Экономического Форума.

По его мнению, ресурсы стран уммы (мусульманского сообщества) «позволяют сформировать мощный финансовый пул для инвестиционного сотрудничества».

«С учетом отставания стран исламского мира от ведущих научно-технологических тенденций предлагаем создать международный центр инноваций с участием заинтересованных стран Организации Исламская конференция», – продолжил президент.

Кроме того, в целях поддержки субъектов малого и среднего бизнеса он предложил создать специальную рабочую группу ВИЭФ и «на его площадках обсудить создание специального фонда малого и среднего бизнеса при Исламском Банке Развития».

«Мы заинтересованы в сотрудничестве с исламскими странами, привлечении инструментов исламского финансирования. По оценкам экспертов, потенциал роста исламских инвестиций в Казахстан в ближайшие годы составляет до 10 миллиардов долларов», – отметил Назарбаев. ИА Новости-Казахстан, Казахстан (*Президент Казахстана предложил создать мусульманскую G10 // ИноСМИ.ru* (http://inosmi.ru/middle_asia/20110608/170449194.html). – 2011. – 08.06).

2 июня Нурсултан Назарбаев Президент Казахстана призвал жителей и гостей столицы беречь город, не загрязнять улицы, каждому быть хозяином города и любить Астану.

Президент заявил: «Мы приступаем к завершающей стадии строительства нашей столицы. Ими являются объекты, которые мы собираемся построить, в основном, ко дню нашей Независимости, к 20-летию Все проблемы административные, жилых зданий, медицинских учреждений решаем. Образовательные центры построены – школы, университеты, лицеи, колледжи. Спортивные сооружения, как вы знаете, все у нас есть, все уникальные. Теперь оставшиеся объекты, которые надо построить – это для культуры, искусства – современный, новый театр оперы и балета. Это будет уникальный объект, после Хан-Шатыры» *(Назарбаев призвал астанчан беречь город // Информационный портал «www.zakon.kz» (<http://www.zakon.kz/217709-nazarbaev-prizval-astanchan-berech-gorod.html>). – 2011. – 03.06).*

Нурсултан Назарбаев, Президент Казахстана в своей заключительной речи по итогам 24 заседания Совета инвесторов:

«Энергоэффективность – наша следующая болевая точка. Так, только горнометаллургический комплекс страны потребляет более половины вырабатываемой в стране энергии. В том же горнометаллургическом секторе энергоёмкость в полтора, а то и два раза выше, чем на передовых предприятиях мира, а производительность в полтора раза ниже. На сегодня генерирующие мощности в Казахстане сильно изношены, срок эксплуатации оборудования составил 30 лет. Я поручил правительству проработать вопрос внедрения энергосберегающих технологий на казахстанских предприятиях. И я предлагаю иностранным инвесторам оказать содействие в реализации этой программы» *(Президент Казахстана призвал инвесторов к участию в реализации программы по энергоэффективности // Trend (<http://ru.trend.az/capital/energy/1877907.html>). – 2011. – 18.05).*

КИРГИЗИЯ

6 июня начался официальный визит президента Кыргызстана Розы Отунбаевой в Венгерскую Республику. Ожидается, что в ходе визита глава государства проведет ряд встреч на высшем уровне, примет участие в бизнес-форуме, посетит Общество кыргызско-

венгерской дружбы. Также запланированы встречи с видными деятелями науки и культуры Венгрии, депутатами-членами группы дружбы парламента Венгрии со странами Центральной Азии и депутатами Европарламента. 7 июня во второй половине дня президент Роза Отунбаева с рабочим визитом прибудет в Австрию для участия в работе Всемирного экономического форума по Европе и Центральной Азии. В рамках визита ожидается выступление главы государства на Форуме международного диалога им. Бруно Крайского, кроме того, президент проведет ряд двусторонних встреч на высшем уровне, посетит Общество кыргызско-австрийской дружбы (*Президент Кыргызстана отправилась с визитами в Венгрию и Австрию // Тренд (<http://ru.trend.az/regions/casia/kyrgyzstan/1886889.html>). – 2011. – 06.06*).

Президент Роза Отунбаева 2 июня на заседании Жогорку Кенеша прокомментировала вопрос с переездом в Кыргызстан представительства НАТО. По ее словам, сейчас идут политические игры с переездом офиса офицера связи НАТО в Кыргызстан. Она пояснила, что проводится определенная ротация – представительство через каждые три года меняет страну пребывания в Центральной Азии, а последние 3 года они располагались в Казахстане. Теперь очередь Кыргызстана. «Говорят, что этим преследуются личные интересы отдельных лиц. Но это не так, потому что многие страны получают помощь от НАТО. Россия получает помощь от НАТО, на их территории находится большой офис этой организации. Казахстан отправляет своих специалистов на обучение в НАТО. У нас же сразу из этого делают политику. Если мы не будем помощь получать, то можете не ратифицировать это Соглашение», – заявила глава государства (*Президент Кыргызстана пояснила депутатам, почему в стране появляется офис представительства НАТО // Тренд (<http://ru.trend.az/regions/casia/kyrgyzstan/1885727.html>). – 2011. – 03.06*).

РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ

14 мая Президент России Дмитрий Медведев направил главам государств-членов Совета Россия-НАТО послания с изложением российской позиции по противоракетной обороне. Д. Медведев подтвердил готовность России взять на себя долю ответственности за поддержание стратегической стабильности и безопасности, вклю-

чая формирование совместной системы противоракетной обороны в Европе. В посланиях, в частности, говорится, что система европейской ПРО сможет стать эффективной только в случае равноправного участия в ней России, сообщает пресс-служба Кремля (*Д. Медведев: «Европейская ПРО не будет эффективной без участия России» // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110514/17/17.html?id=24108221). – 2011. – 14.05).*

ТАДЖИКИСТАН

Президент Таджикистана Эмомали Рахмон 8 июня в ходе своего турне по европейским странам встретился с президентом Австрии Хайнцом Фишером. Рахмон, дав высокую оценку роли Австрии в Европе и мировой политике, назвал эту страну «стратегическим партнером Таджикистана на международной арене и наша страна заинтересована для расширения и углубления отношений с Австрией».

После завершения официальных переговоров президенты двух стран подписали совместное заявление о расширении дальнейших двухсторонних отношений. Кроме того, между правительствами Таджикистана и Австрии было подписано соглашение об избежании двойного налогообложения. Во второй половине дня Эмомали Рахмон встретился с председателем парламента Австрии Барбарой Прамьер и обсудил с ней вопросы налаживания парламентских отношений между странами. Ожидается, что в ходе своего визита в Австрию президент Таджикистана примет участие и выступит на Всемирном экономическом форуме, который посвящен вопросам оказания содействия странам Центральной Азии.

Президент Таджикистана совершает шестидневное турне по ряду европейских стран. Перед визитом в Австрию, Рахмон побывал в Страсбурге, где выступил перед депутатами Европарламента. Таджикский лидер также планирует посетить Люксембург и Венгрию. Сухроб Шарипов, директор Центра стратегических исследований при президенте Таджикистана, комментируя цели визита Рахмона в европейские страны, отметил, что «для Евросоюза Центральная Азия приобретает ключевое значение. Таджикский лидер намерен в ходе своего визита, встреч и выступлений привлечь внимание европейских стран к Таджикистану».

Но, как считают политологи, Таджикистан в одиночку непривлекателен для стран Европы, и поэтому, Евросоюз реализует свои программы для всех стран Центральной Азии. Эти планы, в основном связаны с реализацией проектов в области безопасности, транспортировки энергоресурсов, объединение транспортных систем, в частности между странами Центральной Азии, Афганистана и Пакистана (*Таджикистан хочет от Евросоюза только денег: эксперт// Russia Region Press (<http://tajikistan.russiaregionpress.ru/archives/3656>). – 2011. – 08.06).*

6 июня Президент Таджикистана Эмомали Рахмон начал турне по странам Европы, а также выступит в Страсбурге перед депутатами Европарламента. По данным пресс-службы главы Таджикистана, в ходе недельного турне в Европу Рахмон посетит также Люксембург, Австрию и Венгрию. В ходе визита запланированы его встречи с руководством этих стран для обсуждения привлечения инвестиций в экономику Таджикистана и развития энергетической сферы (*Президент Таджикистана начинает турне по странам Европы // Тренд (<http://ru.trend.az/regions/casia/tajikistan/1886885.html>). – 2011. – 06.06).*

Эмомали Рахмон, Президент Таджикистана 26 мая на совещании с активом республики в Дангаринском районе (в 90 км юго-восточнее Душанбе) обвинил государственных чиновников в бездействии, в результате чего ситуация на продовольственном рынке в последнее время была доведена до критической отметки:

«Только для себя работаете. Не любите свою родину, свою нацию. Я буду требовать работы, не справляются ваши специалисты – меняйте их. Численность населения достигает почти 8 млн. человек, а вас только 24 члена правительства. Забудьте, что вы должны сидеть только в кабинетах. Ваша задача служить народу. Не злоупотребляйте своими полномочиями. Основной задачей каждого государственного чиновника является повышение уровня жизни населения. 99 % торговцев на продовольственном рынке – посредники между производителями и потребителями, когда как сами дехкане не имеют прямого доступа на рынок. Ситуацию на рынке может исправить государственное регулирование цен на продовольственном рынке. Таджикистан за 20 лет государственной независимости пять раз сталкивался с засухой, однако ситуация с запасами источников водных ресурсов в

этом году сложилась впервые за 80 лет. В Нуреке на 10 метров уровень воды меньше по сравнению с этой же датой прошлого года. Запасов источников воды на 35–40 % меньше среднегодового уровня» *(Бездействие чиновников привело к критической ситуации на продовольственном рынке – президент Таджикистана // Тренд (<http://ru.trend.az/capital/business/1882029.html>). – 2011. – 26.05).*

20 мая посол Азербайджана в Таджикистане Магеррам Алиев вручил Президенту Таджикистана Эмомали Рахмону орден Полумесяца и Звезды Международного комитета по борьбе с терроризмом, наркоманией и экологическими преступлениями «INTERSAFETY».

Президент Э. Рахмон принял посла Азербайджана в Таджикистане в связи с завершением срока его дипломатических полномочий. Орден зарегистрирован в Международном списке наград ООН и на нём отображены мусульманские символы и знаки. Этим орденом награждаются руководители мусульманских стран и выдающиеся личности исламского мира за весомый вклад в пропаганду и реализацию идей человеколюбия и справедливости.

На встрече были затронуты также вопросы нынешней ситуации и перспективы дружественных отношений и плодотворного сотрудничества Таджикистана и Азербайджана. Э. Рахмон дал положительную оценку дипломатической деятельности М. Алиева в период его дипломатической миссии. Азербайджанский дипломат отметил, что и в дальнейшем приложит усилия для укрепления и развития отношений между двумя дружественными странами *(Посол Азербайджана вручил президенту Таджикистана орден за борьбу с терроризмом // Тренд (<http://ru.trend.az/news/politics/1879244.html>). – 2011. – 20.05).*

16 мая Эмомали Рахмон, принимая в своей резиденции действующего председателя ОБСЕ, главу МИД Литвы Аудрунояса Ажубалиса заявил, что Таджикистан выступает за активизацию отношений с Организацией по безопасности и сотрудничеству в Европе, считая это приоритетом в своей внешней политике. В свою очередь глава ОБСЕ назвал Таджикистан «важным партнером по трем главным направлениям: военно-политическому, экономическому и гуманитарному». Собеседники выразили удовлетворение эффективной деятельностью пограничного колледжа в Душанбе, созданного при финансовой поддержке ОБСЕ, а также ходом реализации Националь-

---

ной стратегии управления границами, разработанной и принятой «совместными усилиями». В рамках визита действующий председатель ОБСЕ планирует провести встречу с другими руководителями страны, а также представителями гражданского общества (*Таджикистан считает приоритетом своей внешней политики сотрудничество с ОБСЕ – Эмомали Рахмон // Тренд (<http://ru.trend.az/regions/casia/tajikistan/1876977.html>). – 2011. – 16.05*).

ТУРКМЕНИСТАН

4 июня Президент Гурбангулы Бердымухамедов на заседании правительства заявил, что первоочередной задачей для национального космического агентства является подготовка специалистов. Указ «О создании Национального космического агентства при Президенте Туркменистана» в целях широкого внедрения научных достижений в экономику страны и налаживания космической деятельности» Г. Бердымухамедов подписал 30 мая. В будущем агентство будет выполнять функции по контролю за околоземной орбитой, налаживанию спутниковой связи, проведению научных исследований, связанных с космическим пространством, а также по организации управления искусственным спутником с территории Туркменистана.

На прошедшем в середине мая в Ашхабаде пятом туркмено-американском бизнес-форуме вице-президент американской компании «СпейсИкс» (SpaceX) Кристоф Бауэр сообщил о том, что в 2014 г. его компания запустит космический спутник для Туркменистана. В настоящее время Туркменистан обслуживает российский спутник «Ямал» ОАО «Газпром – космические системы». Через него осуществляется цифровое национальное телевидение, а также трансляция многих российских телеканалов на территорию Туркменистана (*Президент Туркменистана поставил задачу подготовить специалистов для национального космического агентства // Тренд (<http://ru.trend.az/regions/casia/turkmenistan/1886456.html>). – 2011. – 04.06*).

В Туркмении принят новый закон о выборах президента. Будущему кандидату для выдвижения отныне будет необходимо заручиться поддержкой политической партии или собрать

---

50 тыс. подписей в свою поддержку и зарегистрироваться *(В Туркмении принят закон о выборах президента // Радио свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110601/17/17.html?id=24212380)). – 2011. – 01.06).*

АФРИКА ТА МАЛА АЗИЯ

ИРАН

4 июня Президент Ирана Махмуд Ахмадинежад, выступая возле мавзолея аятоллы Хомейни заявил, что Ближний Восток вскоре станет свидетелем краха Израиля и США. Кроме того, в своей речи, посвященной 22-й годовщине исламской революции, он добавил, что президент США Б. Обама хочет, чтобы о нем думали, как о защитнике свободы и человеческих прав, но у него на самом деле лишь одна цель – спасти свою капиталистическую экономику, М. Ахмадинежад назвал также Израиль основным дестабилизирующим фактором в регионе, и заявил, что спокойствия на Ближнем Востоке не будет, пока сионистское государство существует *(Ахмадинежад рассказал, зачем был создан Израиль // Российское Информационное Агентство Iran News (http://www.iran.ru/rus/news_iran.php?act=news_by_id&n=1&news_id=74104)). – 2011. – 08.06).*

2 июня представитель Хаменеи, аятолла Абдолнаби Намази, сообщил, что командир Корпуса стражей исламской революции Мохаммад Али Джафари подал прошение духовному лидеру страны, аятолле Али Хаменеи на арест президента Ирана Махмуда Ахмадинежада.

Согласно сообщению, запрос командира был сделан в рамках общей просьбы арестовать всех тех, кто участвовал в попытке свержения Хаменеи. По словам А. Намази, Хаменеи дал санкцию на аресты всех лиц, причастных к попытке переворота, за исключением М. Ахмадинежада. Он отметил, однако, что президент ИРИ «получил предупреждение». «Вполне возможно, что раскол между президентом и Хаменеи приведет к отставке главы государства», добавил Намази.

Напомним, ранее парламент Ирана передал в судебные органы дело президента ИРИ Махмуда Ахмадинежада. Суть обвинения состоит в том, что Ахмадинежад, не имея на то конституционных прав, взял на себя руководство министерством нефти страны. Как

сообщает иранское агентство Mehr, за передачу досье в суд проголосовали 165 депутатов, один парламентарий выступил против, 13 человек воздержались (*Президент Ирана может быть повешен? // Regnum (www.regnum.ru/news/polit/1412060.html)*. – 2011. – 03.06).

2 июня Президент Ирана Махмуд Ахмадинежад назначил на пост министерство нефти Мохаммада Алиабади (**Mohammad Aliabadi**). В последние годы М. Алиабади, которому сейчас 54 года, занимал посты, далекие от нефтяной отрасли. Он, в частности, возглавлял национальный Олимпийский комитет и был директором рыбопромыслового управления (*Президент Ирана назначил нового главу министерства нефти // Тренд (http://ru.trend.az/regions/iran/1885597.html)*. – 2011. – 02.06).

20 мая Совет стражей конституции Ирана объявил незаконным решение президента страны Махмуда Ахмадинежада назначить себя временно исполняющим обязанности министра нефтяной промышленности. В действиях М. Ахмадинежада стражи усмотрели нарушение 135-й ст. Конституции Ирана, которая регулирует порядок отставки министров. М. Ахмадинежад объявил о назначении себя исполняющим обязанности министра нефтяной промышленности 16 мая, уволив накануне министра Сейда Масуда Мирказими (*Seyed Masoud Mir-Kazemi*). До этого сообщалось о слиянии министерств нефтяной промышленности и энергетики в рамках пятилетнего плана развития страны, который, в частности, предусматривал сокращение числа министерских портфелей.

В последнее время многие наблюдатели говорят об эскалации противостояния М. Ахмадинежада и верховного лидера Ирана Али Хаменеи. В частности, с этим связывают намерение парламента объявить президенту импичмент и обвинения его соратников в связях с джиннами, а также неудачную попытку М. Ахмадинежада отправить в отставку главу спецслужб Гейдара Мослехи (*Heidar Moslehi*). Сам президент опроверг наличие разногласий между ним и Хаменеи, заявив, что последний ему «как отец».

Совет стражей Конституции является надпарламентским органом власти и занимается проверкой законов и других нормативных актов на соответствие конституции. Совет состоит из 12 членов, шесть из которых назначаются парламентом Ирана (Меджли-

---

сом), а другие шесть непосредственно Али Хаменеи (*Ахмадинежаду отказали в руководстве нефтяной промышленностью // Обозреватель* (<http://finance.obozrevatel.com/business-and-finance/ahmadinedzhadu-otkazali-v-rukovodstve-neftyanoj-promyishlennostyu.htm>). – 2011. – 20.05).

19 мая Комиссия парламента Ирана намерена решить вопрос о возможности голосования по импичменту президента М. Ахмадинежада в связи с обвинениями в нарушении Конституции. Такие обвинения выдвинули против него 12 депутатов. Соответствующее обращение было направлено в комиссию меджлиса 28 февраля.

Парламентарии обвиняют власти в невыполнении требований Конституции примерно в 50 случаях. У комиссии есть 10 дней на рассмотрение обращения. По истечении этого срока она направит свое заключение в другую комиссию, которая, в свою очередь, представит доклад парламенту. В ноябре прошлого года депутаты пытались вынести вопрос о недоверии Ахмадинежаду, но отозвали его под давлением верховного лидера страны – аятоллы Али Хаменеи (*Комиссия парламента Ирана решит вопрос об импичменте Ахмадинежаду // Analitika.az* (http://analitika.az/articles.php?item_id=20110519010818144&sec_id=69). – 2011. – 19.05).

ТУРЕЧЧИНА

Визовые ограничения Евросоюза для граждан Турции несправедливы. Об этом 2 мая заявил президент Турции Абдулла Гюль, находящийся с государственным визитом в Австрии.

А. Гюль напомнил, что его страна вступила в таможенный союз с Евросоюзом 16 лет назад, однако граждане Турции до сих пор вынуждены сталкиваться с массой бюрократических сложностей при поездках в страны ЕС – при том, что турецкая граница для европейцев открыта. В другом своем выступлении А. Гюль также призвал иммигрантов из Турции, живущих в Австрии, осваивать немецкий язык. Из восьми миллионов жителей Австрии четверть миллиона имеет турецкие корни, а свыше ста тысяч человек являются гражданами Турции (*Президент Турции: визовая политика ЕС в отношении Турции несправедлива // Радио Свобода* (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110502/17/17.html?id=16800692). – 2011. – 02.05).

Президент США Барак Обама призвал власти Бахрейна уважать устремления граждан и провести реформы. В телефонном разговоре с королем Бахрейна Хамадом аль-Халифом Б. Обама заявил, что стабильность этого островного государства зависит от уважения к всеобщим правам человека. Вашингтон является союзником Бахрейна, власти которого критикуют за подавление оппозиции. Четырех участников антиправительственных выступлений недавно приговорили к смерти и еще троих – к пожизненному заключению за убийство полицейского. Правозащитники назвали процесс политическим (*Обама призвал власти Бахрейна провести политические реформы // Радио Свобода (<http://www.svoboda.com/russian/archives/2011/05/110501171717.html?id=16799002>). – 2011. – 01.05*).

ЕГИПЕТ

Экс-президент Египта Хосни Мубарак и его сыновья Аля и Гамаль предстанут перед судом по обвинению в предумышленном убийстве мирных демонстрантов. Бывшего президента Египта и его сыновей обвиняют также в использовании служебного положения для личного обогащения. Решение о передаче их дел в суд принял генеральный прокурор Египта Абдель Магид Махмуд.

Х. Мубарак и его сыновья находятся под арестом с 13 апреля 2011 г. Из-за проблем Х. Мубарака со здоровьем он содержится не в тюремной камере, а в военном госпитале в Шарм-эль-Шейхе. 13 мая под стражу была взята его жена Сюзанна, однако 17 мая она была отпущена под залог (*Мубарак предстанет перед судом по обвинению в убийстве // Дело (<http://delo.ua/world/mubarak-predstanet-pered-sudom-158001>). – 2011. – 24.05*).

ЙЕМЕН

Находящийся на лечении в Саудовской Аравии президент Йемена Али Абдалла Салех может вернуться в страну через две недели. А. Салех пережил в минувшую пятницу покушение, в результате которого получил ряд осколочных ранений и был вынужден выехать в Эр-Рияд. Саудовские врачи провели в воскресенье успеш-

---

ную хирургическую операцию, удалив осколок из груди лидера Йемена. Он уже пришел в себя и провел встречу с официальным представителем Саудовской Аравии. Салех продолжает контролировать ситуацию в стране благодаря своему сыну Ахмеду и другим приближенным лицам.

Формально власть в Йемене перешла к вице-президенту Абд Раббо Мансуру Хади в соответствии с требованиями Конституции. Он уже выступил с инициативой перемирия с вооруженной оппозицией в столице страны Сане. Ранее официальное агентство САБА категорически опровергло информацию о том, что члены семьи А. Салеха покинули страну вместе с ним. Оппозиция Йемена уже начала праздновать отъезд А. Салеха за рубеж, однако официальный представитель правящей партии Тарек аш-Шаами заявил, что Президент вернется к исполнению своих обязанностей «сразу после возвращения из зарубежной поездки» (*Президент Йемена может вернуться в страну через две недели – ТВ // Тренд (<http://ru.trend.az/regions/met/arabicr/1886709.html>). – 2011. – 06.06*).

22 мая в президентском дворце Йемена в г. Сана лидеры правящей партии подписали соглашение о передаче власти президентом Али Абдуллой Салехом. Сам А. Салех подписывать соглашение отказался.

Документ был подписан в присутствии послов западных и арабских стран. Сообщается, что они на военных вертолетах покинули посольство Объединенных Арабских Эмиратов, которое было окружено вооруженными сторонниками А. Салеха. Ранее там проходила встреча иностранных дипломатов. Согласно плану, разработанному Советом сотрудничества стран Персидского залива, А. Салех должен уйти в отставку в течение 30 дней после подписания документа – в обмен на гарантии личной безопасности (*Президент Йемена отказался подписывать соглашение о передаче власти // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110522/17/17.html?id=24182912). – 2011. – 22.05*).

КОТ-Д'ИВУАР

22 мая в столице Кот-д'Ивуара городе Ямусукро состоялась инаугурация президента Алассана Уаттара. На церемонии присутствовали лидеры многих африканских стран, а также Генеральный

секретарь ООН Пан Ги Мун и президент Франции Николя Саркози. А. Уатгара победил на президентских выборах в ноябре прошлого года. Однако его соперник – Лоран Гбагбо отказался передать власть, что привело к беспорядкам и вооруженным столкновениям, в результате которых погибли сотни мирных жителей. В апреле Л. Гбагбо был арестован. Сейчас он, его жена, а также большинство министров его правительства находятся под домашним арестом *(В столице Кот-д’Ивуара состоялась инаугурация президента Алаассана Уатгара // Экспертный Центр ICES (<http://www.elections-ices.org/russian/news/textid:10720>). – 2011. – 22.05).*

ЛИВИЯ

Франция готова предоставить Переходному национальному совету /ПНС/ Ливии 290 миллионов евро. Об этом заявил сегодня на проходящей здесь 3-й встрече Контактной группы по Ливии глава МИД Франции Ален Жюппе.

«Это будут льготные кредиты, мы разморозим некоторые активы центробанка Ливии, которые находятся в банках Франции», - сказал он. По словам министра, механизм передачи данных средств будет определен в течение недели *(Франция поможет Переходному национальному совету Ливии льготными кредитами на 290 миллионов евро // ИТАР-ТАСС (<http://www.itar-tass.com/c12/161910.html>). – 2011. – 09.06).*

Кувейт выделяет на помощь ливийскому Переходному национальному совету /ПНС/ 180 миллионов долларов. Как заявил на проходящей здесь 3-й встрече Контактной группы по Ливии глава МИД эмирата шейх Мухаммед Сабах ас-Салем ас-Сабах, эти деньги будут отданы в распоряжение повстанцев незамедлительно. «Они будут переведены в рамках временного механизма по финансированию ПНС, формирование которого завершено», – сказал он. В частности, как сообщается, средства пойдут в официально заработавший сегодня Международный фонд помощи оппозиции через один из крупнейших банков Персидского залива – кувейтский «Галф Бэнк» /Gulf Bank/.

Ранее глава итальянского МИД Франко Фраттини пообещал передать ПНС 300-400 млн евро под гарантии замороженных активов режима полковника Муамара Каддафи.

Между тем, как заявил представляющий на встрече ливийскую оппозицию Абдель Рахман Шалькам, на ближайшие четыре месяца им нужно не менее 3 млрд долл, которые пойдут на выплату жалования и закупку продовольствия (*Кувейт выделяет 180 миллионов долларов на помощь Переходному национальному совету Ливии // ИТАР-ТАСС (<http://www.itar-tass.com/e45/161865.html>). – 2011. – 09.06*).

Главный прокурор международного уголовного суда Луис Морено-Окампо 4 мая заявил, что будет добиваться выдачи в ближайшие недели ордеров на арест по меньшей мере трех человек из верхушки режима М. Каддафи по обвинению в преступлениях против человечества. В докладе Совету безопасности ООН прокурор не упомянул имя самого М. Каддафи, но дипломаты и правозащитники практически уверены, что М. Каддафи возглавит этот список. Прокурор заявил, что ливийский режим, включая самого М. Каддафи и многих его приближенных, продолжает совершать преступления против человечества. Уже создана соответствующая фактологическая база. Но проблема в том, что ордер Международного уголовного суда на арест М. Каддафи, скорее всего, заставит его еще больше цепляться за власть. Он будет знать, что такой ордер практически сводит к нулю его шансы почетной комфортабельной ссылки в дружественное государство.

Постоянный представитель США при ООН Сюзан Райс 4 мая заявила, что угроза преследования Международным уголовным судом – это напоминание приближенным М. Каддафи о риске, которому они себя подвергают, связывая свою судьбу с судьбой диктатора, который утратил всяческую легитимность, применяя широкомасштабные и систематические атаки правительственных сил против гражданского населения. В свою очередь ее российский коллега В. Чуркин дал понять, что в его стране действия антикаддафиевской коалиции, в частности, недавний удар по резиденции диктатора в Триполи, считают неприемлемым применением силы.

Дэвид Коппел считает, что постоянные члены Совета Безопасности ООН остаются разделенными по поводу дальнейшей тактики, необходимой для прекращения ливийского конфликта. Китай, как и Россия, критикует авиационные рейды сил международной коалиции как превышение мандата резолюции Совета Безопасности 1973 г., направленной на защиту гражданского населения Ливии. Франция и Великобритания продолжают отстаивать необходимость вооруженного вмешательства (*Давыдов А. Каддафи грозит международный суд // Радио Свобода (<http://www.svobodanews.ru/content/article/24091893.html>). – 2011. – 5.05*).

---

30 мая Президент Южно-Африканской Республики Джейкоб Зума прибыл в Ливию – с миссией, направленной на урегулирование конфликта в этой стране.

Д. Зума проведет в Триполи переговоры с ливийским лидером Муамаром Каддафи. Он намерен обсудить условия, на которых власти готовы заключить перемирие с повстанцами. Те, однако, согласны на переговоры лишь в случае ухода М. Каддафи. Авиация НАТО продолжает наносить удары по военным и административным объектам в Ливии. Государственное телевидение Ливии сообщило о гибели при бомбежке 11 человек в городе Злитан. Эти данные не подтверждены из других источников. Генеральный секретарь НАТО Андерс Фог Расмуссен заявил, что кампания сил коалиции в Ливии близка к успешному завершению (*Президент ЮАР Зума прибывает в Ливию с посреднической миссией // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110530/17/17.html?id=24209447). – 2011. – 30.05*).

СОМАЛИ

Переходное федеральное правительство Сомали и представители переходного сомалийского парламента пришли к соглашению перенести президентские и парламентские выборы в стране на август 2012 года. «Мы согласны перенести выборы президента и спикера, и его заместителей на 12 месяцев, (начиная) с августа (этого года)», - говорится в соглашении, подписанном действующим президентом Сомали и спикером переходного парламента в Уганде.

Парламент и правительство Сомали, сформированные в 2004 году, согласно международным договоренностям, носят временный характер и должны закончить свою работу в августе.

В начале февраля законодательный орган Сомали, состоящий из 500 депутатов, каждый из которых получает от структур ООН 300 долларов в месяц, почти единогласно проголосовал за продление своих полномочий, истекающих в августе, на три года. Однако решение было отвергнуто переходным федеральным правительством, которое, со своей стороны, предложило продлить переходный период на год.

Признанное международным сообществом правительство Сомали контролирует лишь центральную часть столицы страны - города

Могадишо. Расположенные там правительственные здания часто становятся мишенью для боевиков, которые наряду со стрелковым оружием применяют артиллерию (*Президентские и парламентские выборы в Сомали отложены до лета 2012 г // РИА.Ру (<http://ria.ru/world/20110609/386186767.html>). – 2011. – 09.06).*

СЕРЕДНЯ АЗИЯ

АФГАНИСТАН

Президент Афганистана Хамид Карзай совершил официальный визит в Исламабад, где обсудил с правительством Пакистана вопросы двустороннего сотрудничества в различных сферах.

В число тем, стоящих на повестке афгано-пакистанских переговоров, вошли стабилизация обстановки в регионе, а также экономическое сотрудничество, в том числе ратификация двустороннего соглашения о транзитной торговле и грузоперевозках.

В начале недели последний из упомянутых вопросов уже обсуждал с пакистанскими властями заместитель министра иностранных дел Афганистана Джавед Луддин. В течение долгого времени Пакистан откладывал подписание данного соглашения, и афганские власти надеются, что проблема будет решена по итогам переговоров.

Заключение соглашения позволит афганским водителям перевозить грузы из Карачи в Афганистан. В настоящее время данные грузоперевозки осуществляются исключительно пакистанцами, и необходимость платить иностранным компаниям за перевозки приводит к повышению стоимости экспортных товаров (*Хамид Карзай совершает визит в Пакистан // Афганистан.Ру (<http://www.afghanistan.ru/doc/20270.html>). – 2011. – 10.06).*

29 мая Президент Афганистана Хамид Карзай осудил гибель 14 мирных жителей на юго-западе страны в результате авиаудара НАТО. Он заявил, что афганское правительство неоднократно призывало США прекратить проведения военных операций, которые могут привести к гибели мирных жителей, отметив, что это – его последнее предупреждение Вашингтону. По словам Президента, если ситуация не изменится, афганцы начнут рассматривать силы НАТО в Афганистане как «оккупантов».

По сообщению афганских властей, среди погибших 10 детей и четыре женщины, разрушены два дома. Это произошло 28 мая в провинции Гильменд. Целью авиаударов были боевики. Как сообщил представитель НАТО майор Тим Джеймс, ведется расследование случившегося (*Президент Афганистана осудил гибель мирных жителей // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110529/17/17.html?id=24208917). – 2011. – 29.05*).

ПАКИСТАН

Экс-президент Пакистана Первез Мушарраф подверг критике Соединенные Штаты за нарушение суверенитета его страны при проведении операции против Усамы бин Ладена. По его словам, все «миролюбивые люди» рады смерти бин Ладена, однако Пакистан не может смириться с нарушением его суверенитета. Вместе с тем, бывший пакистанский лидер заявил, что США и Пакистан должны работать вместе, чтобы покончить с терроризмом. Лидер «Аль-Каиды» Усама бин Ладен был убит 1 мая в Пакистане в ходе операции американских спецслужб (*Экс-президент Пакистана: США нарушили суверенитет Пакистана // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110507/17/17.html?id=24094130). – 2011. – 07.05*).

11 мая Президент Пакистана Асиф Али Зардари прибыл в Москву с четырёхдневным визитом. Он провел переговоры с российским президентом Дм.Медведевым в центре внимания которых будет борьба с терроризмом и наркотрафиком.

Кроме того, были обсуждены вопросы сотрудничества в области энергетики, в частности, участие России в строительстве газопровода из Туркмении в Индию через Афганистан и Пакистан (*В Москву с визитом прибыл президент Пакистана Асиф Али Зардари // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110511/17/17.html?id=24098469). – 2011. – 11.05*).

ПІВДЕННА АЗІЯ

ІНДІЯ

18 мая в передаче узбекської телекомпанії Президент Узбекистана Іслам Каримов провів зустрічі з президентом Республіки Індія Пратібхой Патил, прем'єр-міністром Індії Манмоханом Сингхом, а також со спікером сената, віце-президентом Мухаммадом Хамидом Ансари, міністром іноземних справ Сома-нахаллі Малайя Кришної і іншими офіційними особами Індії. Як повідомляє МІД Індії, президент Узбекистана І. Каримов домовився з індійським прем'єр-міністром М. Сингхом про розвиток стратегічного партнерства між двома країнами. В Делі по результатам узбексько-індійських переговорів сторони підписали 34 документів, в тому числі в сфері інформаційних технологій, фармацевтики, стандартизації, туризму, культури, нафтогазової і легкої промисловості, а також фінансів, загальна сума передбачуваних реалізації спільних проєктів становить 2,2 млрд. долл.

Також повідомляється, що Президент Узбекистана знову підтвердив свою підтримку кандидатури Індії на постійне членство в розширеному Раді безпеки. В ході переговорів сторони розглянули весь комплекс двосторонніх відносин і обмінялися думками по актуальним регіональним і міжнародним питанням, і погодилися зміцнювати співпрацю в рамках Шанхайської організації співпраці. В час переговорів в Нью-Делі делегації Індії і Узбекистана обговорили ситуацію в Афганістані і підтвердили приверженість боротьбі з терористами (*Індія // Polpred.com (http://polpred.com/?ns=1). – 2011. – 19.05).*

ДАЛЕКИЙ СХІД

КНДР

Влади КНДР відкинули пропозицію Сеула провести серію міжкорейських самітів для зменшення напруженості в регіоні.

Таке пропозиція надійшло від Південної Кореї в час секретної зустрічі представників двох країн 9 травня в Пекіні.

Центральное телеграфное агентство Кореи (ЦТАК) со ссылкой на представителя государственного комитета обороны сообщает, что Сеул предложил провести три саммита – в июне, августе, а также в марте будущего года. По предложению южан, встречи должны были пройти в приграничном городе Пханмун, затем в Пхеньяне и, наконец, на полях международного ядерного саммита, который состоится в Южной Корее в марте будущего года. «Мы ясно дали понять, что встречи на высшем уровне не состоятся, пока Юг придерживается враждебной политики и требует, чтобы КНДР отказалась от своей ядерной программы и принесла извинения за два инцидента», – говорится в заявлении ЦТАК.

В качестве предварительных условий для проведения саммитов Сеул требует от КНДР извинений за атаку на южнокорейский фрегат «Чхонан» и артиллерийский обстрел острова Йонпхендо в Желтом море.

Два дня назад ЦТАК сообщило, что КНДР не будет вести переговоры с Южной Кореей до тех пор, пока у власти в Сеуле находится президент Ли Мен Бак (*КНДР отказалась от предложения провести серию саммитов с Южной Кореей // РИА.Ру (<http://www.rian.ru/world/20110601/382690767.html>). – 2011. – 01.06*).

27 мая лидер Северной Кореи Ким Чен Ир завершил визит в Китай, продолжавшийся неделю.

На переговорах лидеров двух стран в Пекине обсуждалось экономическое сотрудничество и вопросы, связанные с возвращением Северной Кореи за стол международных переговоров по ее ядерной программе.

Обозреватели отмечают также, что поездка Ким Чен Ира могла быть связана с его стремлением заручиться поддержкой Китая при возможной передаче власти в КНДР своему сыну Ким Чен Уну (*Ким Чен Ир завершил визит в Китай // Радио Свобода (http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20110527/17/17.html?id=24206620). – 2011. – 27.05*).

---

2. РЕФЕРАТИВНО-БІБЛІОГРАФІЧНА БАЗА

Бібліографія країн Європи, Азії та Америки

БІБЛІОГРАФІЯ МОНОГРАФІЙ, ЗБІРНИКІВ

Abraham F. Lowenthal, Theodore Piccone, Laurence Whitehead. Shifting the Balance : Obama and the Americas = [Зміна балансу : Обама і Америка]. – Washington : Brookings Institution Press, 2011. – eBook.

Книга аналізує зміни в політиці, пропонуючи план для нового підходу до відносин США з сусідами. Аналізуючи політику Обама, автор критично дивиться на те, що Президент Обама і його команда зробили відносно Латинської Америки та Карибського басейну.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Alireza Nader, David E. Thaler, S. R. Bohandy. The next supreme leader : succession in the Islamic Republic of Iran = [Наступний великий лідер : спадкоємність в Ісламській Республіці Іран] / United States. Dept. of Defense. Office of the Secretary of Defense ; Rand Corporation. – Santa Monica, CA : RAND, 2011. – eBook.

Як головнокомандуючий і високий політичний авторитет в Ірані, поточний Верховний лідер аятолла Алі Хаменеї, зіграв вирішальну роль для Ісламської Республіки Іран. Ще ніколи вибори не були більш справедливими, ніж 2009 року, коли результати президентської гонки продемонстрували рішучу підтримку Хомейні Президента Махмуда Ахмадінежада. Автори розмірковують про зміни, які можуть настати в довгостроковій перспективі, якщо Хаменеї залишається верховним лідером на найближчі десять років і більше.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Andrew Kolin. State Power and Democracy : Before and During the Presidency of George W. Bush = [Державна влада і демократія : до і під час президентства Джорджа Буша]. – Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2011. – eBook.

Навіть з приходом нового Президента в Білий Дім щоденні заголовки містять тривожні одкровення про те, як Сполучені Штати ведуть «війну з терором». Хоча багато інших книг вже проаналізували конкретні шокуючі питання про війну з терором, є дивна особливість: вони не аналізують дії адміністрації Джорджа Буша в порівнянні з

попередніми адміністраціями. Ця книга є першою спробою такого аналізу.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Antonio Bassolino. A. Bassolino, former mayor of Naples (Campania) and former President of Regione Campania = [А. Бассоліно, колишній мер Неаполя]. – Napoli : Guida, 2011. – eBook.

Balázs Jarábik, Jana Kobzová, Andrew Wilson. The EU and Belarus after the election = [ЄС та Білорусь після виборів] / European Council on Foreign Relations; Fundación para las Relaciones Internacionales y el Diálogo Exterior. – London, U.K. : European Council on Foreign Relations, 2011. – eBook.

Зазначається, що демонстрація сили, жорстоке придушення після виборів в Білорусі – це знак внутрішньої слабкості режиму Лукашенка. ЄС має скористатися цією можливістю, щоб ізолювати Президента під час роботи з білоруським суспільством, щоб допомогти країні позбутися авторитаризму.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Belinda M. White. U.S. national security : a new strategy for diplomacy and engagement = [Національна безпека США : нова стратегія для дипломатії і співпраці]. – New York : Nova Science Publisher's, 2011. – eBook.

Автор досліджує стратегію національної безпеки Америки, яка зосереджена на відновленні американського лідерства; визнається фундаментальний зв'язок між національною безпекою та національною конкурентоспроможністю.

Brian D. Taylor. State building in Putin's Russia : policing and coercion after communism = [Державне будівництво в Росії Путіна : поліція і примус після комунізму]. – New York : Cambridge University Press, 2011. – eBook.

Спираючись на ґрунтовні дослідження та інтерв'ю, а також широкий спектр порівняльних даних, автор розкриває практику та норми, які визначають поведінку російських чиновників у період президентства В. Путіна.

Carol McNamara, Melanie M Marlowe. The Obama presidency in the constitutional order : a first look = [Президентство Обама згідно

Конституції: перший погляд] / Lanham, MD : Rowman & Littlefield Publishers, 2011. – eBook.

Адміністрація Обама розвивається, щоб зробити його президентство одним з найважливіших в недавній американській історії. У цій книзі різні групи учених розглядають перші два роки президентства Обама через призму теорії конституції США, її структури та президентських повноваження. Вони досліджують, як Барак Обама розуміє і здійснює офіційні та неофіційні конституційні повноваження і обов'язки Президента від зовнішньої політики до громадських зустрічей, його керівництво Демократичною партією і країною в цілому.

Clinton T. Brass. Shutdown of the federal government : causes, processes, and effects 2011 = [Завершення роботи федерального уряду : причини, процеси та ефективність у 2011] / Library of Congress; Open CRS. – Washington, DC : Congressional Research Service, 2011. – eBook.

Доповідь щодо розбіжностей у поглядах уряду і Конгресу на обмеження фінансування окремих державних програм.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

David R. Mayhew. Partisan balance : why political parties don't kill the U.S. Constitutional system = [Прихований баланс : чому політичні партії не вбивають конституційну систему США]. – Princeton : Princeton University Press, 2011.

У книзі описаний період після Другої світової війни, доля законодавчих пропозицій, запропонованих президентами від Гаррі Трумена до Джорджа Буша.

Days of bloodshed in Aden = [Дні кровопролиття в Адені] / Human Rights Watch (Organization). – New York, NY : Human Rights Watch, 2011.

Звіт базується на більш, ніж 50 інтерв'ю в Адені, взятих у демонстрантів і їх родичів, а також лікарів і активістів в області прав людини організації Хьюман Райтс Вотч. Дослідження містить відео і фотографії протестів, історії хвороб, і балістичні дані.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Deep Water: The Gulf Oil Disaster and the Future of Offshore Drilling, Report to the President, January 2011 = [Глибоководні небезпеки: нафта в затоці і майбутні роботи на шельфі. Доповідь Прези-

---

дента від січня 2011] / National Commission on the BP Deepwater Horizon Oil Spill and Offshore Drilling 2011. – 392 p.

У доповіді Комісії представлені пропозиції американської громадськості і політиків щодо подолання проблеми, яка виникла в Мексиканській затоці 20 квітня 2010. Пропонуються заходи, зміни в поведінці компанії, реформа державного нагляду, а також інвестиції в наукові дослідження та технології. Зазначається, що необхідно, щоб промисловість рухалася вперед для задоволення енергетичних потреб нації.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Dino Brugioni Eyes in the Sky : Eisenhower, the CIA, and Cold War Aerial Espionage = [Очі в небо : Ейзенхауер, ЦРУ і «холодна війна»]. – New York : Naval Institute Press, 2011. – eBook.

Книга Діно Бругіоні, автора бестселерів про кубинську ракетну кризу, спирається на довгу кар'єру автора, як одного з провідних фахівців світу із повітряної розвідки. Вона описує історію Президента Дуайта Ейзенхауера та зусилля, спрямовані на використання літаків-шпигунів і супутників для збору військової розвідки. Книга зображує Ейзенхауера практичним Президентом, який, всупереч поширеній думці, прагне оновити роботу розвідки завдяки технологіям.

Donna M. Williams, George W. Harris. Presidential and Congressional succession and continuity = [Президент і Конгрес : наступність і безперервність]. – Hauppauge, N.Y. : Nova Science Publisher's, 2011.

Збірник наукових праць висвітлює питання, пов'язані з президентською владою, її перспективами, спадкоємністю і недієздатністю у перехідний період, а також аналізується діяльність 110-го Конгресу США.

Economic Report of the President, Transmitted to the Congress February 2011 Together With the Annual Report of the Council of Economic Advisors Government Printing Office, 2011 = [Економічна доповідь Президента, передана до Конгресу в лютому 2011 разом зі Щорічною доповіддю Ради економічних радників уряду, 2011]. – 318 p.

Edwy Plenel. Le président de trop = [Зайвий президент]. – Paris : Don Quichotte, 2011.

Efraim Inbar, Merkaz Besa, le-meḥkarim astraṭegiyim. The deterioration in Israeli-Turkish relations and its international ramifications = [Погіршення ізраїльсько-турецьких відносин і міжнародні наслідки]. – Ramat Gan, Israel : The Begin-Sadat Center for Strategic Studies, Bar-Ilan University [2011]. – eBook.

У першому розділі цієї книги розглядаються обґрунтування для ізраїльсько-турецького стратегічного партнерства в 1990-і роки і перші роки цього століття. Друга частина описує відхилення в турецькій зовнішній політиці від західних зразків. Третій розділ пояснює, як зміни в стратегічній обстановці Туреччини, а також на її внутрішній арені, у двадцять першому столітті привели до переорієнтації зовнішньої політики Туреччини і напруженості у двосторонніх відносинах. Четверта частина пропонує оцінку потенційного впливу змін у зовнішній політиці Туреччини на Великому Близькому Сході і в глобальній політиці.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Emily B Landau, Tamar Malz. The Obama vision and nuclear disarmament = [Обама і ядерне роззброєння] / Tel Aviv : Institute for National Security Studies, 2011. – 139 p.

У дослідженні аналізуються основні зміни в контролі над ядерним озброєнням і роззброєння в перші два роки президентства Обами, приділяючи особливу увагу впливу нової хвилі роззброєння і нерозповсюдження ядерної зброї.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

François Mitterrand, Pierre Bussière. Le meilleur de Mitterrand: contradictions, piques et prédictions = [Найкраще Міттеррана: протиріччя і передбачення]. – Paris : Grancher, 2011. – 177 p.

Frederick Stecker. The podium, the pulpit, and the Republicans : how presidential candidates use religious language in American political debate = [Подіум, кафедра, і республіканці : як кандидати в президенти використовують релігійну мову в американському політичному житті] / Santa Barbara, Calif. : Praeger, 2011.

Garry Wills. Bomb power : the modern presidency and the national security state = [Вибухова потужність: сучасні президенти і національна безпека держави] / New York : Penguin Books, 2011. – eBook.

Гаррі Уїлліс публікує критику надмірної виконавчої влади та зловживання державною касною. Він показує, як атомна бомба змінила наш народ шляхом різкого збільшення потужності сучасних президентів. Книга аналізує і новий погляд урядів на національну безпеку держави, який змушує перебувати у стані постійного оповіщення війни протягом майже семи десятиліть.

Henrik Bliddal. Reforming military command arrangements : the case of the Rapid Deployment Joint Task Force = [Реформа військового командування: групи швидкого розгортання]. – Carlisle, PA : Strategic Studies Institute, U.S. Army War College, 2011. – eBook.

Система національної безпеки захищає нас від загроз анархічної міжнародної системи і дає можливість використовувати свої потужності. Сьогодні, однак, система гостро потребує реформи. Автор розглядає важливу історичну військову реформу: створення груп швидкого розгортання. Він аналізує, як американські військові адаптовані до викликів, що виникають в Перській затоці в кінці 1970-х.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Investigation of political activities by White House and federal agency officials during the 2006 midterm elections = [Дослідження політичної діяльності Білого дому і федеральних чиновників під час протягом 2006 р. між виборами] / United States. Office of Special Counsel. [Washington, D.C.] : U.S. Office of Special Counsel, 2011. – eBook.

У цьому звіті представлені результати розслідування щодо співробітників Білого дому, які проводили політичні брифінги для Агентства політичних призначень під час роботи на федеральному робочому місці під час проміжних виборів у 2006 р.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

James P Pfiffner. The modern presidency = [Сучасне президентство]. – Boston, MA : Wadsworth Cengage Learning, 2011. – 281 p.

James P Pfiffner, Roger H Davidson. Understanding the presidency = [Розуміння президентства]. – Boston: Pearson, 2011. – 501 p.

Javier Corrales, Michael Penfold. Dragon in the tropics : Hugo Chavez and the political economy of revolution in Venezuela = [Дракон в

тропіках: Уго Чавес і політична революція у Венесуелі]. – Washington, D.C. : Brookings Institution Press, 2011.

Дослідження венесуельської революції, яку очолює Уго Чавес, вперше обраний Президентом у 1999 році.

Jeremi Suri. Liberty's surest guardian : American nation-building from Washington to Obama = [Опікун свободи : американське національно-державне будівництво від Вашингтона до Обами]. – New York : Free Press, 2011.

Jeremy F. Lynch. U.S.-China Economic and Security Review Commission China's naval modernization : background, implications and issues = [Американо-китайська комісія з економіки і безпеки. Модернізація військового флоту Китаю: передумови, наслідки і питання]. – New York : Nova Science Publishers, 2011.

John Clifford Green, Daniel J Coffey. The state of the parties : the changing role of contemporary American parties = [Становище партій : зміна ролі сучасних американських партій]. – Lanham, Md. : Rowman & Littlefield, 2011. – 401 p.

John F Freie. The making of the postmodern presidency : from Ronald Reagan to Barack Obama = [Формування постмодерністського президентства: від Рональда Рейгана до Барака Обами]. – Boulder, CO : Paradigm Publishers, 2011. – 209 p.

John Yoo. Crisis and command : a history of executive power from George Washington to the present = [Криза і команди : історія виконавчої влади від Джорджа Вашингтона до сьогодні]. – New York : Kaplan, 2011. – 525 p.

Jonathan Alter. The promise : President Obama, year one = [Обіцянки : перший рік президента Обами]. – London : Pocket, 2011.

На основі опублікованої звітності досвідчений журналіст і автор бестселера Джонатан Альтер пропонує свій погляд на адміністрацію Обами.

Jonathan Eberhardt Shaw. The role of religion in national security policy since September 11, 2001 = [Роль релігії в політиці національ-

---

ної безпеки після 11 вересня 2001 р.] – Carlisle, PA : Strategic Studies Institute, U.S. Army War College, 2011.

Сполучені Штати з усіх сил намагаються знайти основу для інтеграції релігії в обговорення національної безпеки. Іслам був у центрі уваги після атаки терористів 9/11, але багато ісламських країн є партнерами Америки в зарубіжних операціях. Парадигма «Релігія, як свобода» Президента Барака Обами і парадигма Президента Джорджа Буша «Релігія, як єдність» були частково успішними, але вони ще мають дати детальне розуміння ісламу.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Karen O'Connor, Larry Sabato, Alixandra B Yanus. Essentials of American government : roots and reform = [Основи американського уряду : коріння і реформи]. – New York : Pearson Longman, 2011.

Kristen Boon, Aziz Z. Huq, Douglas C. Lovelace. Assessing President Obama's national security strategy = [Стратегія національної безпеки Президента Обами]. – New York, N.Y. : Oxford University Press, 2011. – 650 p.

L. Fletcher Prouty, Jesse Ventura. The secret team : the CIA and its allies in control of the United States and the world = [Секрет команди : ЦРУ і його союзники в управлінні Сполученими Штатами і світом]. – New York : Skyhorse Pub., 2011.

Автор звинувачує ЦРУ у використанні жорстоких методів для забезпечення безпеки під час холодної війни, включаючи саботаж переговорів Ейзенхауер-Хрущов і вбивство Президента Кеннеді, щоб зберегти присутність Сполучених Штатів у В'єтнамі.

Lori Cox Han. New directions in the American presidency = [Нові напрямки американського президентства]. – New York : Routledge, 2011. – 223 p.

Автор досліджує нові тенденції розвитку президентської влади, зокрема, взаємовідносини президента і парламенту, внутрішню та зовнішню політики тощо.

M. M. Zaki. American global challenges : the Obama era = [Американські виклики : ера Обами]. – New York : Palgrave Macmillan, 2011.

У цій книзі обговорюються найбільш актуальні глобальні проблеми, а також виносяться пропозиції для адміністрації Обами, щоб

вирішити їх у комплексі. Зокрема, книга пропонує ефективні заходи для різних проблем, таких, як війна з тероризмом, врегулювання арабо-ізраїльського конфлікту, поліпшення відносин з мусульманським світом, відносин з Росією, запобігання розповсюдженню ядерної зброї, особливо відносно Ірану і Північної Кореї, підвищення ефективності Організації Об'єднаних Націй тощо.

Mark Strecker. Smedley D. Butler, USMC : a biography = [С. Д. Батлер: біографія]. – Jefferson, N.C. : McFarland, 2011.

Ця історична біографія досліджує життя американського військового Батлера та спробу профашистських угруповань змістити Президента Франкліна Д. Рузвельта з посади. Цей текст є дослідженням політичних питань першої половини двадцятого століття.

Marvin L Kalb, Deborah Kalb. Haunting legacy : Vietnam and the American presidency from Ford to Obama = [Примарна спадщина : В'єтнам і американські президенти від Форда до Обама] / Washington, D.C. : Brookings Institution Press, 2011.

Робота досліджує прийняття президентських рішень під впливом поразки Америки у війні у В'єтнамі, йдеться про Президентів Форда, Картера, Рейгана, Джорджа Буша-старшого, Клінтона, Джорджа Буша і Обаму, їхніх методів прийняття ключових рішень щодо збройних конфліктів.

Matthew Eshbaugh-Soha, Jeffrey S Peake. Breaking through the noise: presidential leadership, public opinion, and the news media = [Прориваючись крізь шум : президентське керівництво, громадська думка і засоби масової інформації]. – Stanford, California : Stanford University Press, 2011

Michael A Genovese. Presidential prerogative : imperial power in an age of terrorism = [Прерогатива президента: імператорська влада в епоху тероризму]. – Stanford, Calif. : Stanford University Press, 2011. – eBook.

Ця книга присвячена питанням закону та беззаконня у випадках закордонних справ і боротьби з тероризмом.

Michael Haas, Michael (FRW) Dukakis. Barack Obama, the Aloha Zen President: How a Son of the 50th State May Revitalize America

---

Based on 12 Multicultural Principles = [Барак Обама : як син 50-того штату може оживити Америку на основі 12 мультикультурних принципів]. – ABC-CLIO, 2011. – 436 p.

У книзі описується прагнення Обами до перетворення Сполучених Штатів за зразком Гаваїв, яке можна було помітити в його книгах і виступах протягом багатьох років. У них він оспівує багатокультурний дух Гаваїв і вважає його вирішенням проблем країни, адже він ґрунтується на взаємній повазі і гармонійному обміні культури, політики та суспільства островів.

Michael J. Faber. Our Federalist constitution : the founders' expectations and contemporary American government = [Наші федералістичні конституції : очікування засновників і сучасного американського уряду]. – El Paso : LFB Scholarly Pub., 2011. – 290 p.

Michael J. Korzi. Presidential term limits in American history : power, principles & politics = [Обмеження президентського терміну в американській історії : влада, принципи і політика]. – College Station : Texas A&M University Press, 2011. – 217 p.

Mitchell S. McKinney, Mary C. Banwart. Communication in the 2008 U.S. election : digital natives elect a President = [Комунікація на виборах 2008 р. в США: цифрові вибори в Нью-Йорку]. – New York : Peter Lang, 2011. – 329 p.

Mitt Romney. No apology : believe in America : the case for American greatness = [Без вибачень : віра в Америку та в американську велич]. – New York, N.Y. : St. Martin's Griffin, 2011.

Реагуючи на зауваження Президента Обами, в якому він неодноразово приносить свої вибачення за міжнародні сили Америки, Ромні стверджує, що американські сили необхідні – не тільки для власного благополуччя, а й для світу, і пропонує нові зобов'язання для громадян. Пропонуються прості рішення для відновлення промисловості, створення робочих місць, зменшення контролю над витратами на відновлення військової галузі.

Nicholas Hagger. The secret American dream : the creation of a new world order with the power to abolish war, poverty, and disease = [Таємниця американської мрії : створення нового світового порядку,

---

здатного зупинити війни, злидні і хвороби]. – London : Watkins Publishing, 2011.

Викладено теорії автора про плани Президента Б. Обама і його команди на створення світової держави, які розширюють поняття американської мрії і демократії для всього світу.

Nicholas Kerton-Johnson. Justifying America's wars : the conduct and practice of US military intervention = [Юстиція Америки: поведінка і практика військового втручання США]. – London ; New York : Routledge, 2011.

Robert Elgie, Sophia Moestrup, Yu-Shan Wu. Semi-Presidentialism and Democracy = [Напівпрезидентські республіки і демократія]. – Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2011. – eBook.

Книга досліджує вплив напівпрезидентської республіки на демократизацію країни. В останні роки тип напівпрезидентської республіки, – ситуація, коли Конституція передбачає обрання президента і прем'єр-міністра, які підзвітні законодавчому органу – став типовим для багатьох країн.

Raymond A Smith. The American anomaly: U.S. politics and government in comparative perspective = [Американська аномалія: політика США і уряд у порівняльній перспективі] / New York : Routledge, 2011.

Автор аналізує американську політичну систему шляхом порівняння її з іншими промислово розвинутими країнами світу.

Richard Ellis, Michael Nelson. Debating reform: conflicting perspectives on how to fix the American political system = [Обговорення реформи : суперечливі перспективи американської політичної системи]. – Washington, D.C. : CQ Press, 2011.

Roger Z. George, Harvey Rishikof. The national security enterprise : navigating the labyrinth = [Дослідження національної безпеки: лабіринт навігації]. – Washington, DC : Georgetown University Press, Center for Peace and Security Studies, 2011.

Пропозиції, огляд і аналіз багатьох урядових установ, які беруть участь у питаннях національної безпеки, міжвідомчого процесу, стримувань і противаг, аналізується також вплив приватного сектору.

Ron Felber. Presidential Lessons in Leadership : What Executives (and Everybody Else) Can Learn from Six Great American Presidents = [Уроки президентського лідерства : чому керівники (і всі інші) можуть навчитися у шести великих американських президентів]. – Lanham : Rowman & Littlefield Pub. Group, 2011. – eBook.

Описані методи керівництва шести з найбільших президентів Америки в моменти їх особистих викликів і перетворено їх у конкретні уроки для бізнес-лідерів, і всіх, хто хоче стати більш ефективним лідером. Шість Президентів – це Авраам Лінкольн, Джон Ф. Кеннеді, Франклін Д. Рузвельт, Теді Рузвельт, Рональд Рейган.

Ryan Lee Teten. The evolutionary rhetorical presidency : tracing the changes in presidential address and power = [Еволюційне риторичне президентство : відстежування змін в президентських повноваженнях]. – New York : Peter Lang, 2011.

Sidney M Milkis; Michael Nelson. The American presidency : origins and development, 1776-2011 = [Американське президентство : витоки і розвиток, 1776–2011 pp.] – Washington, DC : CQ Press, 2011.

Stephen L Carter. The violence of peace : America's wars in the age of Obama = [Насильство над світом : війни США в еру Обами]. – New York : Beast Books, 2011. – eBook.

Представлено аналіз поглядів Барака Обами про війну та військових у перші два роки його президентства, які змінювалися в процесі його еволюції від кандидата в Президенти до Президента, під час правління якого відбулися дві війни, і як ця зміна впливає на національну безпеку і майбутнє країни.

Stephen Skowronek. Presidential leadership in political time : reprise and reappraisal = [Президентське лідерство в політичній час : переоцінка]. – Lawrence : University Press of Kansas, 2011. – 2-nd ed. – 224 p.

Книга досліджує лідерство президента наприкінці двадцятого століття. Увага приділена визначенню лідерства: перший розділ відображає політичну позицію Джорджа Буша, також книга досліджує дії Барака Обами в історичній перспективі.

Steven S Smith, Jason M Roberts, Ryan J. Vander Wielen. The American Congress = [Американський конгрес]. – New York : Cambridge University Press, 2011.

Робота присвячена актуальним питанням функціонування американського Конгресу: тенденції розвитку, вибори, законотворча діяльність, лобіювання, взаємодія законодавчої гілки влади з судовою та виконавчою.

The report of the Electoral Boundaries Review Committee, 2011 = [Доповідь Комітету з розгляду виборчих округів 2011 р.] / Singapore. Electoral Boundaries Review Committee. Singapore : Printed for the Government of Singapore by the Government Printers, 2011. – 10 p.

Timothy L. Thomas Recasting the red star : Russia forges tradition and technology through toughness = [Перебудова червоної зірки]. – Fort Leavenworth, KS : Foreign Military Studies Office, 2011.

Метафора «перебудова Червоної зірки» наголошує на змінах у технологіях Росії, тоді як військові, як і раніше, насолоджуються старою спадщиною. Протягом майже століття червона зірка була символом збройних сил Росії, яка й досі не може відновити свою військову могутність після розпаду Радянського Союзу в 1991 р. Ця книга торкається питань модернізації, що протистоїть традиційним технологіям.

Wisnu Nugroho Pak Kalla dan presidennya = [Пан Калла та президент]. – Jakarta : Penerbit Buku Kompas, 2011. – 204 p.

Збірник наукових статей, присвячений діяльності Юсуфа Калли у якості віце-президента Республіки Індонезія, 2004–2009 рр.

СТАТТІ, АНАЛІТИЧНІ ЗАПИСКИ

Доклад о работе правительства [Електронний ресурс] // Жэньминь Жибао. – 2011. – 15.03. – Режим доступа: <http://russian.people.com.cn/31521/7320607.html>. – Загл. с экрана.

Представлена доповідь про головні цілі та завдання 12-ї п'ятирічки прем'єра Державної ради КНР Вень Цзябао на 4-й сесії Всекитайського зібрання народних представників 11-го скликання.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

A rival for the president = [Суперник президента] // *Economist*. – 2011. – Vol. 398. – Issue 8723. – P. 16–17.

У статті аналізується потенціал кандидата в Президенти США від Республіканської партії і його шанси змістити Президента США Барака Обаму під час виборів 2012 року. Хоча Обама має відносно непогані рейтинги, і економіка США відновлюється, автор вважає, що республіканці ще можуть виграти. Проаналізовані потенційні кандидати, в тому числі колишній губернатор Аляски Сари Пейлін.

Alterman, Eric. Ronald Reagan Superstar = [Рейган – супер-зірка] // *Nation*. – 2011. – Vol. 292. – Issue 10/11. – P. 11.

У цій статті автор досліджує Президента США Рональда Рейгана. Стаття досить критична щодо Рейгана, автор згадує схильність Рейгана до спотворення фактів, його підтримку Ріос Монт, диктатора Гватемали, а також лідера режиму апартеїду в Південній Африці.

Cohen, Herman J. Côte d'Ivoire: A Tale of Two Presidents = [Кот-д'Івуар: повість про двох президентів] // *Journal of International Peace Operations*. – 2011. – Vol. 6. – Issue 4. – P. 29–30.

Стаття присвячена політичній боротьбі між Президентом Кот-д'Івуару Лораном Гбагбо і лідером опозиції Алассаном Уаттара під час виборів, що відбулися в листопаді-грудні 2010 року. Конституційний суд заявив, що частина виборчих округів в північній частині країни дуже постраждала від шахрайства під час голосування, і бюлетені з цих районів було визнано недійсними. Країна опинилася з двома президентами, хоча ООН оголосила Уаттара законним, а Гбагбо незаконним.

Colton, Timothy J. An Aligning Election and the Ukrainian Political Community = [Рівні вибори та українське політичне співтовариство] // *East European Politics & Societies*. – 2011. – Vol. 25. – Issue 1. – P. 4–27.

У цій статті аналізуються події президентських виборів 2010 року, а також попередніх президентських виборів в Україні. Розглядаються соціальні та економічні кореляти регіональних особливостей голосування в 2010 році, встановлюється, що більшу вагу має особистість кандидата, а не його програмні заяви.

Coppins, McKay. The Manchurian candidate = [Маньчжурський кандидат] // *Newsweek*. – 2011. – Vol. 157. – Issue 2/3. – P. 24–27.

Стаття присвячена послу США Джону Хантсмену молодшому, який вважається імовірним кандидатом у президенти проти Президента Барака Обама в 2012 році на президентських виборах. У статті говориться, що Хантсмен є досить поміркованим республіканцем, якого Обама призначив послом в Китаї в 2009 році, щоб вивести з гри потенційного суперника. У ній йдеться про те, як помірковані республіканці стурбовані відродженням правих з Tea Party, а тому розглядають Хантсмена у якості кандидата, який може працювати, як з поміркованими, так і з правими групами.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Etzioni, Amitai. Obama's Implicit Human Rights Doctrine = [Дивна Доктрина прав людини Обама] // *Human Rights Review*. – 2011. – Vol. 12. – Issue 1. – P. 93–107.

Під час свого першого року перебування на посаді Президента Барак Обама виклав доктрину прав людини. Суть позиції Обама в тому, що зовнішня політика США присвячена заохоченню основних прав людини, права на життя, крім всіх інших, і що США будуть систематично утримувалися від активного сприяння іншим правам. У даній статті докладно аналізується позиція Обама та надана оцінка окремих нормативних положень.

Gabler, Neal. The President's Movie = [Президентське кіно] // *American Prospect*. – 2011. – Vol. 22. – Issue 1. – P. 29–32.

У статті автор розмірковує про роль президента США, яка полягає в наданні почуття психологічного комфорту для американських громадян, саме це основа законодавчого успіху. Він розглядає роботу чинного Президента Барака Обама станом на лютий 2011 року, який, схоже, не виправдовує очікування американців. Він порівнює стратегії Обама з іншими колишніми Президентами: Рональдом Рейганом, Джорджем Бушем і Франкліном Д. Рузвельтом.

Galston, William A. Introduction: Clinton needed help in '94. You need help now = [Введення: Клінтон потребував допомоги у 94-му. Ви потребуєте допомоги сьогодні] // *Washington Monthly*. – 2011. – Vol. 43. – Issue 1/2. – P. 10–11.

У статті розповідається, як колишній Президент США Білл Клінтон переосмислив своє президентство після того, як вислухав зовніш-

---

ніх консультантів, і як нинішній Президент Барак Обама може зробити те ж саме.

Goodluck Jonathan: How he is selling his candidacy = [Гудлак Джонатан: як він продає свою кандидатуру] // *New African*. – 2011. – Issue 502. – P. 35–40.

Стаття повідомляє про те, як діючий Президент Нігерії Гудлак Джонатан переконує громадськість голосувати за нього на найближчих президентських виборах. У ній говориться, що Президент Джонатан використовує соціальні інтерактивні медіа в комунікації з громадянами.

Gray, Christine. President Obama's 2010 United States National Security Strategy and International Law on the Use of Force = [Стратегія національної безпеки та міжнародного права на застосування сили Президента США Обама за 2010] // *Chinese Journal of International Law*. – Mar. 2011. – Vol. 10, Issue 1. – P. 35–53.

На перший погляд, Стратегія національної безпеки Президента Обама 2010 року різко контрастує з Стратегією безпеки Джорджа Буша 2002 і 2006 років. Стратегія спирається на співпрацю з міжнародним співтовариством у рамках багатостороннього підходу. Розділ застосування сили підкреслює, що сила повинна застосовуватися лише як крайній захід. Але Обама залишає деякі питання незрозумілими. Він прямо не відкидає колишню «доктрину Буша» щодо запобіжної самооборони. Збільшуються можливості одностороннього гуманітарного втручання. Хоча Обама відмовляється від мови «глобальної війни з терором», він, як і раніше, стверджує, що Сполучені Штати в стані війни з «далекосяжною мережею насильства і терору». У статті розглядаються зміни в міжнародному праві щодо застосування сили.

Marshall, Will. Rise above party = [Піднімісь над партією] // *Washington Monthly*. – 2011. – Vol. 43. – Issue 1/2. – P. 19–21.

Автор досліджує, як Президент США Барак Обама може повернути підтримку виборців, які голосували за нього в 2008 році і відвернулися від Демократичної партії в 2010 році. Він розповідає, що зміни в поглядах громадян, які не визначилися, можна пояснити відмовою Обама створити більш процвітаючу економіку, більш дисциплінований уряд і більш гнучку політичну систему, що дає свої результати. Він закликає Обаму запропонувати довгостроковий план з відновлення виробничого потенціалу та конкурентоспроможності США в 2011.

Newfield, Christopher. **U.S. Political Romanticism and the Psychological Impacts of Obama's Presidency** = [Політичний романтизм США і психологічний вплив президентства Обами] // *South Atlantic Quarterly*. – 2011. – Vol. 110. – Issue 1. – P. 243–251.

У статті розглядаються рейтинги Президента США Барака Обами на початку 2011 року. Автор припускає, що зниження рейтингів Обами можна зрозуміти у світлі політичного романтизму в США і психологічного впливу політики Обами. Проаналізовано позиції різного політичного спектру, в тому числі, правоцентристську і лівоцентристську. Автор припускає, що частина успіху Обами випливає з його обіцянки відпочити від політики колишнього Президента США Джорджа Буша і його здатності романтизувати концепції надії в американській політиці.

Obama, Barack. **The President's News Conference With President Sebastian Pinera Echenique of Chile in Santiago, Chile** = [Прес-конференція Президента з Президентом Чилі Себастьяном Пінєра Еченіке в Сантьяго, Чилі] // *Daily Compilation of Presidential Documents*. – 2011. – 03.21. – Special section. – P. 1–12.

Стаття присвячена прес-конференції Президента США Барака Обами і Президента Чилі Себастьяна Пінєра Еченіке в Сантьяго, Чилі 21 березня 2011. Були відзначені дружні відносини між США і Чилі. Обговорювалася Угода про вільну торгівлю, партнерство у тихоокеанському регіоні, питання торгівлі, навколишнього середовища, безпеки та енергетики. Сторони торкалися питання забезпечення Організації Об'єднаних Націй згідно резолюції Ради Безпеки 1973 року для захисту лівійського народу від військових нападів.

Perlstein, Rick. **What Would Ronnie Do?** = [Що б зробив Ронні?] // *Newsweek*. – 2011. – Vol. 157. – Issue 5. – P. 26–30.

У цій статті автор розглядає президентство Рональда Рейгана і Барака Обами. Основна увага в статті зосереджена на тому, що Обама стикається з проблемами, які є аналогічними тим, що переживалися за часів Рейгана. Серед інших тем висвітлюються виборчі поразки, компроміси і американська економіка.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Perr Ale, Mar Monica, Tharoor Ishaan, Crumley Bruce. **The Specter of Genocide** = [Привид геноциду] // *Time*. – 4.18.2011. – Vol. 177. – Issue 15. – P. 32–34.

У статті розглядається концепція відповідальності Організації Об'єднаних Націй, яка стала причиною появи миротворців ООН і французьких військ під командуванням ООН в Кот-д'Івуар. Війська мають захистити населення від сил, лояльних до колишнього Президента Кот-д'Івуару Лорана Гбагбо. У ній говориться, що Гбагбо відмовився піти у відставку після виборів Алассана Уаттара 28 листопада 2010, у результаті можливі військові дії між силами, лояльними Гбагбо і силами, лояльними Уаттара. Також автори зазначають, що силам ООН Радою Безпеки ООН дано дозвіл робити все, що було необхідно для захисту цивільних осіб. Генеральна Асамблея ООН досягла консенсусу в 2005 році щодо відповідальності за захист населення від геноциду, етнічних чисток, військових злочинів і злочинів проти людяності.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Roett, Riordan. Toodle-oo, Lula: Brazil Looks Forward with Dilma = [Бразилія з нетерпінням спостерігає за Ділмою] // *Current History*. – 2011. – Vol. 110. – Issue 733. – P. 43–48.

У статті обговорюється політика в Бразилії після виборів Президента Бразилії Ділми Рузефа. Це стосується передачі влади від колишнього Президента Бразилії Луїса Інасіу Лула да Сілва до Рузефа. Аналізуються кілька важливих політичних проблем, з якими Рузеф зіткнувся на початку свого терміну, в тому числі економічні умови Бразилії та світової економіки після фінансової кризи 2008 року та 2009 року, плани з розвитку інфраструктури в рамках підготовки до турніру Кубка світу 2014, дефіцит рахунку поточних операцій в Бразилії, і енергетична політика.

Sawhill, Ray. The Fall and Rise of an American President = [Злет і падіння американського президента] // *Opera News*. – Feb. 2011. – Vol. 75. – Issue 8. – P. 26–30.

Стаття присвячена політичному успіху і падінню колишнього Президента США Річарда Ніксона. Говориться, що його впевненість в громадських кампаніях зробила його лідером Конгресу. Стаття аналізує переобрання Ніксона на пост віце-президента США в 1972 році і бажання громадськості оголосити йому імпічмент у серпні 1974 року. Автор також досліджує міфологізацію образу Ніксона, його появу у якості героя музичних вистав та кінофільмів.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Scherer, Michael; Duffy, Michael; Newton-Small, Jay; Steinmetz, Katy; Baah, Mavis. The Role Model = [Рольова модель] // Time International (Atlantic Edition). – 2011. – Vol. 177. – Issue 5. – P. 14–19.

Стаття присвячена 44-у Президенту США Баракі Обамі. У статті описується ідея, що рольова модель Президента Обами перекликається із постаттю 40-президента США, Рональда Рейгана. Відзначаються паралелі між двома Президентами, зокрема, у перших роках їх правління й політичного життя, географічні зв'язки та економічні умови протягом перших двох років їх президентства. Обговорюються уроки, які можна взяти з трансформаційного керівництва Рейгана.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Tran, Janet; Pennay, Tony; Kohlhausen, WithKrista. Political Civility in the Age of Reagan = [Політична ввічливість в епоху Рейгана] // Social Education. – 2011. – Vol. 75. – Issue 1. – P. 45–49.

У статті розглядаються досягнення колишнього Президента США Рональда Рейгана в політиці, які можуть впливати на весь політичний спектр країни. Автор відзначає, що віра Рейгана у значення ввічливості у міжнародній дипломатії також характерна в його ставленні до Радянського Союзу.

Warner, Benjamin R.; Carlin, Diana B.; Winfrey, Kelly; Schnoebelen, James; Trosanovski, Marko. Will the “Real” Candidates for President and Vice President Please Stand Up? = [Чи посунуться «справжні» кандидати у президенти?] / 2008 Pre- and Post-Debate Viewer Perceptions of Candidate Image // American Behavioral Scientist. – 2011. – Vol. 55. – Issue 3. – P. 232–252.

Це дослідження дебатів 2008 року, присвячених виборам президента, воно спирається на попередні дослідження сприйняття глядачами кандидата у президенти. Повертаючись до дебатів Кеннеді-Ніксон у 1960 році, дослідження були проведені в більшості циклів президентських виборів. Результати незмінно показують, що глядачі дебатів, як правило, зміцнювалися у своєму виборі, а не змінювали. Підсумки дослідження 2008 року підтвердили тенденції минулих досліджень, але й презентували деякі сюрпризи. Наприклад, що більшість змін в сприйнятті зафіксовано для сенатора Джо Байдена. У дослідженні робиться висновок, що ЗМІ часто передбачають знання про кандидатів, і що 2008 року дебати не передбачають «гру зміни», яка необхідна Маккейну-Пелін для подолання швидкого руху Обами-Байдена.

Chernow Ron. The Reluctant President = [Вимушений президент] // Smithsonian. – 2011. – Vol. 41. – Issue 10. – P. 44–53.

У статті розглядаються вибори та інавгурація Президента США Джорджа Вашингтона, досліджується його небажання ставати Президентом.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Мультимедійні ресурси

ВІДЕОМАТЕРІАЛИ

Duane Baughman, Johnny O'Hara. Bhutto = [Бхутто]. – [Neutral Bay, N.S.W.] : Enhance TV (distributor), 2011. – DVD video.

Розповідь про першу жінку, яка стала лідером ісламської нації, історія життя колишнього прем'єр-міністра Пакистану Беназір Бхутто. Її батько, перший демократично обраний Президент Пакистану, вибрав Беназір замість старшого сина, щоб продовжити його політичну справу.

Frankie Glass, Kevin Burns, Brian Coughlin. The president's book of secrets = [Книга президентських таємниць]. – New York : A&E Television Networks : Distributed by New Video, Prometheus Entertainment.; History (Television network), 2011. – DVD video.

Які секрети дізнається кожен Президент Сполучених Штатів? Інтерв'ю з екс-розвідниками, відомими істориками і архівістами розкривають таємну інформацію, що поширюється у вищих колах політичної влади протягом всієї історії.

The JFK-Nixon presidential debates 1960 : Senator John F. Kennedy & Vice-President Richard M. Nixon = [Президентські дебати Кенеді-Ніксон, 1960: сенатора Джона Ф. Кенеді і віце-президента Річарда Ніксона]. – Rolling Bay, WA : SpeechWorks, 2011. – DVD video.

26 вересня 1960 пройшли перші в історії телевізійні дебати кандидатів у президенти сенатора Джона Ф. Кенеді і віце-президента Річарда Ніксона. Ці дебати здійснили величезний вплив на політику.

Oliver Stone; Fidel Castro; Fernando Sulchin; Alvardo Longoria. **Looking for Fidel** = [Дивлячись на Фіделя]. – [Canoga Park, CA] : Cinema Libre Studio, 2011. – DVD video.

У квітні 2003 року Олівер Стоун приїхав на Кубу взяти інтерв'ю у Фіделя Кастро і поставити декілька неприємних питань, яких Кастро вдавалося уникнути. Включено провокаційні розмови між Стоуном і Кастро, в яких кубинський лідер пропонує свої погляди на стан світової політики, Президента Буша, війну в Іраку та інші важливі міжнародні питання.

Peter Schnall; Andrew Seestedt; Don Campbell; Doug Shultz; Mark Fason. **Secret service files** = [Файли таємної служби]. – [United States] : National Geographic, 2011. – DVD video.

National Geographic йде за лаштунки з агентами Секретної служби, щоб показати, як вони працюють щодня, щоб захистити Президента, керівників іноземних держав, і навіть економіку. Зайдіть всередину спецоперації в Майамі, пошук натхненника кіберкрадіжки в Нью-Йорку, також журналісти стали тінню таємних агентів в Боготі.

Reagan = [Рейган] [United States] : A & E Television Networks, 2011. – DVD video.

Американці знають політику Президента Рональда Рейгана, його професійну та ораторську майстерність. Але сукупна спадщина 40-го Президента Америки, як і раніше, змішана із міфами і легендами. Дехто каже, що він герой, а інші називають його порожнім костюмом, одне можна сказати напевно: Президент Рональд Рейган увійшов в історію. Диск містить рідкісні архівні матеріали та особисті інтерв'ю з тими, хто знав Президента.

Ronald Reagan. **The Reagan wit : President Ronald Reagan** = [Рональд Рейган. Президент Рональд Рейган]. – Rolling Bay, WA: SoundWorks USA, 2011. – DVD video.

Основні моменти виступів та коментарі до них Рональда Рейгана під час його президентства, 1981–1989.

Taki Oldham. **The billionaires' tea party** = [Чаювання мільярдерів] / Larrikin Films. – Northampton, Mass: Media Education Foundation, 2011. – DVD video.

З метою домогтися зміни у сферах захисту клімату та охорони здоров'я, консервативні громадяни Америки повстали проти реформ Президента Обама. Але чи були корені цього нібито повстання дійсно громадськими? Чи було це насправді прикладом того, як група громадян спілкується з владою? Австралійський режисер Таки Олдхем провів таємне розслідування. Цей фільм демонструє, як корпоративна еліта експлуатує тривоги простих громадян.

АУДИОКНИГИ

*Dick Morris, Eileen McGann, Pete Larkin. **Revolt!: how to defeat Obama and repeal his socialist programs*** = [Як перемогти Обаму і скасувати його соціалістичну програму] – [a patriot's guide] / OverDrive, Inc. – New York: Harper Audio, 2011. – eAudiobook.

Книга пояснює, як консерватори можуть скористатися посиленням позицій республіканців у проміжних виборах 2010, щоб відхилити законодавчі ініціативи Президента Обама і встановити консервативну політику.

*Roger D Hodge, James Lurie. **The mendacity of hope : Barack Obama and the betrayal of American liberalism*** = [Брехливість надії: Барак Обама і зрада американського лібералізму] / HarperCollins (Firm); Dreamscape Media; Playaway Digital Audio. – Solon, Ohio : Playaway Digital Audio : [Manufactured and distributed by] Findaway World, LLC, [2011]. – Audiobook.

«Американці стурбовані діями адміністрації Президента Обама, особливо коли мова йде про фінансову кризу і охорону здоров'я. Реформи Обама анонсувалися з великою помпою, але вони ігнорують найбільші небезпеки, що стоять перед Сполученими Штатами» – Роджер Ходж.

*Daniel Hannan, Gildart Jackson. **The new road to serfdom : a letter of warning to America*** = [Нова дорога до рабства: лист-застереження до Америки] / Dreamscape Media.; Playaway Digital Audio.; Findaway World, LLC. – Solon, Ohio : Playaway Digital Audio : [Manufactured and distributed by] Findaway World, LLC, 2011. – Audiobook.

Провідні британські консерватори попереджають американців, що необхідно зупинити Президента Обаму, який керує країною в стилі європейського соціалізму.

Бібліографія країн СНД

ДОКУМЕНТИ

Обретение будущего. Стратегия 2012. Конспект. – М. : Эконинформ, 2011. – 95 с. Книга є продовженням доповіді Інституту сучасного розвитку (Росія) «Росія ХХІ століття: образ бажаного завтра». У роботі висвітлюються основні проблеми, які стоять на шляху модернізації Росії та пропонуються конкретні заходи щодо їх вирішення.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

БІБЛІОГРАФІЧНІ РЕСУРСИ

Асимметрия мирового суверенитета: зоны проблемной государственности / под ред. М.В. Ильина, И.В. Кудряшовой. – М. : МГИМО, 2011. – 248 с.

Нова книга російських політологів «Асиметрія світової системи суверенітету: зони проблемної державності» – це продовження великого і цікавого проекту кафедри порівняльної політології з вивчення теорії та практики суверенітету, підтриманого Російським гуманітарним науковим фондом (проекти «Суверенітет в умовах глобалізації» і «Фактори міжнародного визнання та внутрішньої легітимації у формуванні нових держав», керівник дослідницького колективу І. В. Кудряшова).

Беларусь: вызовы социально-экономического развития / под ред. В. Силицкого. – СПб. : Невский простор, 2011. – 192 с.

Видання підготовлене і здійснене в рамках проекту Європейського Союзу «Розвиток громадського діалогу про соціально-економічні і політичні альтернативи: посилення потенціалу громадянського суспільства в Білорусі».

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Борис Ельцин / под ред. Р.Г. Пихои. – Екатеринбург : Сократ, 2011. – 480 с.

Внешнеполитический процесс в странах Востока: монография / В.Я. Белокреницкий [и др.]; под ред. Д.В. Стрельцова; Московский

государственный институт международных отношений (Университет) МИД России. – М. : Аспект Пресс, 2011. – 336 с.

У колективній монографії розглядаються внутрішні чинники формування зовнішньополітичного процесу в країнах Сходу. Особлива увага приділяється аналізу концептуальних документів, які визначають зовнішню політику, інституційних та кадрових основ зовнішньополітичного процесу, ролі державних і недержавних суб'єктів прийняття зовнішньополітичних рішень. Особливо аналізується роль і місце Росії у зовнішньополітичному процесі країн Сходу.

Восток и политика: Политические системы, политические культуры, политические процессы: научно-методический комплекс / под ред. А.Д. Воскресенского. – М. : Аспект Пресс, 2011.

У книзі розкривається методологія і практика порівняльного аналізу політичних систем, політичних процесів, політичних культур, взаємодії та боротьби політичних сил на Сході. Аналізується взаємозв'язок економічної та політичної модернізації, обґрунтовуються шляхи формування та перспективи на Сході моделей демократії, неліберальної, а також незахідної демократії.

Докторов Б. Явление Барака Обамы : социологические наблюдения / Борис Докторов. – М. : Европа, 2011. – 640 с.

У монографії розглядаються різноманітні аспекти президентської виборчої кампанії 2008 року в США, що привела в Білий дім Барака Обаму. У книзі аналізується широке коло питань, що відносяться до методології і методів вивчення громадської думки, а також прогнозування результатів президентських виборчих кампаній. Емпіричною основою книги став здійснений автором моніторинг великого числа онлайн-інформаційних джерел та результатів опитувань громадської думки, що проводилися провідними опитувальними організаціями США.

Европейский союз и «Группа восьми»: совместная ответственность за глобальное общественное благо: монография / О.Н. Барбанов [и др.]; отв. ред. М.В. Ларионова; Государственный университет; Высшая школа экономики. – М. : ИД ГУ ВШЭ, 2011. – 416 с.

У праці відбита динаміка ролі ЄС у процесах глобального управління, представлений аналіз методів, на які спирається ЄС для досягнення своїх цілей, моделей формування міжнародних партнерств.

Особлива увага приділяється аналізу ролі та впливу ЄС в «Групі семи/восьми» в останні десять років, у тому числі в результаті зростаючого обсягу компетенцій і правових повноважень ЄС у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки.

Издания КИСИ (1993–2010 гг.). Библиографический указатель / под ред. Л.М. Музапаровой; сост. М.М. Келеке. – Алматы : КИСИ, 2011. – 112 с.

Бібліографічний показчик являє собою список видань Казахстанського інституту стратегічних досліджень при Президентові РК, випущених за весь період функціонування інституту з 1993 по 2010 роки. Показчик складається з трьох розділів: хронологічного, тематичного та за видами публікацій. У показчик увійшли колективні та індивідуальні монографії, матеріали наукових конференцій та «круглих столів», збірники наукових праць та довідково-методичні видання. Крім того, міститься інформація про періодичні видання та веб-сайти КІСД. Показчик підготовлений науковою бібліотекою КІСД.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Ильшев А. В. Японская государственная служба / Александр Витальевич Ильшев ; Российская академия государственной службы при Президенте РФ. – М. : Изд-во РАГС, 2011. – 214 с.

Как стать Вождем. Страсти во власти / [редактор-составитель А. Соловьев ; под общей редакцией В. Дорофеева]. – М. : Коммерсантъ, 2011. – 272 с.

Коржаков А. Борис Ельцин: человек похожий на президента / Александр Коржаков. – Москва : Эксмо, 2011. – 272 с.

Борис Єльцин, перший Президент Росії, був неоднозначною особистістю. Олександр Коржаков в 1990-х – начальник Кремлівської охорони. Після конфлікту з А. Чубайсом та іншими «молодими реформаторами» Коржакова було звільнено із займаної посади. Це видання суттєво доповнює прогалини, що мали місце в книзі «Борис Єльцин: від світанку до заходу».

Корнеева Е. А. Царство Путина. Неосталинизм по просьбам народа / Елена Корнеева. – СПб : Питер, 2011. – 208 с.

Кузнецов Д. В. Американское общественное мнение и использование военной силы: период президентства Дж. Буша-младшего : 2001–2009. – Либроком, 2011. – 446 с.

Лаумулин М. Т. Геополитические процессы в исламском мире (в контексте председательства РК в ОИК): монография. – Алматы : КИСИ при Президенте РК, 2011. – 176 с.

Це видання присвячене головуванню Республіки Казахстан в Організації ісламської конференції (ОИК) в 2011–2012 рр. У роботі розглядаються такі проблеми, як історія створення ОИК, місце ісламу в сучасному світі, іслам і економіка, зростання політичного ісламу, геополітичні зміни на Близькому Сході. Значна увага приділяється ситуації в арабському світі і в окремих арабських державах (до подій початку 2011 р.). Крім того, у дослідженні розглядається ситуація в Афганістані, внутрішньополітична ситуація і міжнародне становище найбільших мусульманських країн – Ірану, Туреччини та Пакистану. Окремо розглядається комплекс питань, пов'язаних з відносинами держав Центральної Азії з ОИК. У роботі вивчається також питання про інтереси Казахстану в ісламському світі, в т. ч. в контексті головування РК в цій організації.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Модернизация и политика в XXI веке / отв. ред. Ю.С. Оганисян; Ин-т социологии РАН. – М. : Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2011. – 336 с.

Коллективно дослідження Центру політології і політичної соціології Інституту соціології РАН, присвячене політичному аналізу процесів модернізації, дійовим особам, умовам, чинникам, проблемам і перспективам.

Значну увагу приділено соціальним та інституційним аспектам формування російського проекту модернізації у світі, який глобалізується.

Мухин Ю. И. Россия – всадник без головы / Юрий Мухин. – СПб : Питер, 2011. – 288 с.

Надеждин Н. Я. Мэрилин Монро: женщина и президент / Николай Яковлевич Надеждин. – М. : Майор (Осипенко А.И.), 2011. – 191 с.

Павловский В. В. Послание-2009 Президента РФ Д.А. Медведева : планы, программы и – реальность / В.В. Павловский. – М. : URSS, 2011. – 79 с.

Послание Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева народу Казахстана от 28 января 2011 г. – Астана, 2011. – 16 с.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Послание Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева народу Казахстана «Построим будущее вместе!»: материалы «круглого стола» (8 февраля 2011 г.) / отв. ред. Б.К. Султанов. – Алматы : КИСИ при Президенте РК, 2011. – 136 с.

До збірки включені текст Послання Президента Республіки Казахстан Н.А. Назарбаєва народу Казахстану «Побудуємо майбутнє разом!», доповіді експертів науково-дослідних і аналітичних структур країни, а також викладачів провідних вузів Казахстану, що відображають проблеми і перспективи реалізації Послання Глави держави.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Президентские выборы в Республике Казахстан в контексте общественно-политической ситуации в стране : материалы «круглого стола» (г. Алматы, 22 февраля 2011 г.) / отв. ред. Б.К. Султанов. – Алматы, КИСИ при Президенте РК, 2011. – 60 с.

До збірки матеріалів включені доповіді учасників круглого столу, що охоплюють широке коло питань, пов'язаних з електоральним процесом, таких, як вибори Президента в контексті демократизації казахстанського суспільства, роль Лідера нації у визначенні стратегічних напрямків розвитку Казахстану, реальне місце і роль опозиції в політичних процесах в країні, соціальні настрої казахстанців і, в цілому, суспільно-політична ситуація в Казахстані в електоральний період.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Разумовская Е. А. Жажда власти : история заговоров от Рюриковичей до Романовых / Е.А. Разумовская. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2011. – 220 с.

У цій книзі розповідається про найвідоміші і найзначніші політичні змови російської історії, про невгамовне прагнення до влади і злочини, на які вона штовхає. Автор пропонує читачеві простежити довгий і звивистий шлях палацових таємниць і переворотів, як вда-

---

лих, так і невдалих; подумки перенестися туди, де зріли плани змовників і інтриганів – в боярські хорони, палацові коридори і монастирські келії.

Российская Федерация. Президент (1991–1999; Б.Н. Ельцин) Переписка Президента Российской Федерации Бориса Николаевича Ельцина с главами государств и правительств. 1996–1999 : [в 2 т.] / сост. С.Э. Приходько, В.Н. Шевченко. – М : Большая Российская энцикл., 2011. – Т. 1. – 798 с.

Саалман Л. Китай и американский «Обзор ядерной политики» / Лора Саалман; пер. с англ. М. Коробочкина ; Моск. Центр Карнеги. – М., 2011. – 75 с.

У надрукованій праці проаналізовано існуючі в Китаї точки зору і дебати, які точаться там у зв'язку з появою нового варіанту ядерної доктрини США – «Огляду ядерної політики». Розглянуто питання налагодження продуктивного діалогу між офіційними колами і провідними аналітиками двох країн.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Сиксмит М. Путин и дело ЮКОСа. Борьба за российскую нефть / Мартин Сиксмит ; [перевод с английского С. Силинского]. – СПб : Питер, 2011. – 352 с.

Сирота Н. М. Идеология и политика: учебное пособие / Наум Михайлович Сирота. – М. : Аспект Пресс, 2011. – 216 с.

У навчальному посібнику розкрито роль ідеології, як раціонально-ціннісної мотивації політичної поведінки, розглядаються генезис і сучасні форми традиційних ідеологій (лібералізму, консерватизму, соціалізму) та їх російських версій, а також ідеологічних течій сучасності – помірних (фемінізму, технократизму, комунітаризму) і радикальних (анархізму, антиглобалізму, фашизму, ісламізму). Аналізується взаємодія існуючих ідеологій.

Современный Казахстан: общественное мнение / отв. ред. Б. К. Султанов. – Алматы : КИСИ при Президенте РК, 2011. – 156 с.

У даному виданні крізь призму громадської думки розглядаються актуальні питання розвитку сучасного Казахстану: міжетнічна, міжконфесійна взаємодія; становлення і розвиток громадянського су-

---

пільства. В основу надрукованої праці лягли результати соціологічних опитувань, що надають ключові кількісні характеристики соціального самопочуття населення: рівень бідності та безробіття, соціальна напруженість й конфліктогенність, консолідація суспільства та громадянської активності, довіра населення до влади, оцінка антикризових заходів уряду тощо.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Стригин Е. М. Путин: внедрение в Кремль / Е.М. Стригин. – М. : Алгоритм, 2011. – 368 с.

Новітня історія Росії, так само, як і її непередбачуване минуле, сповнена загадок і, перш за все, – таємниць кремлівської «кухні». З чією допомогою просуваються до вершини влади до пори мало кому відомі постаті? Які таємні пружини діють тут? Як вичислити можливого наступника першої особи держави? Над цими питаннями багато хто сушить собі голову. Відомий аналітик Євген Стригін розповідає у своїй книзі про сучасну боротьбу за владу в Росії.

Суханов Л. Как Ельцин стал президентом. Записки первого помощника / Лев Суханов. – М. : Эксмо, Алгоритм, 2011. – 224 с.

Лев Євгенович Суханов був беззмінним помічником Єльцина з 1988 по 1997 рік. Він був свідком опали Б. Єльцина при М. Горбачові, а згодом його піднесення до Голови Верховної Ради РРФСР і Президента Російської Федерації. У своїй книзі Лев Суханов розповідає про найгостріші моменти політичної біографії Бориса Єльцина – про відставку з посади Першого секретаря МГК КПРС, замах на нього, вибори до Верховної Ради та ролі КДБ у долі Єльцина, про його американських покровителів, про серпень 1991 р., істинну роль Б. Єльцина у подіях, пов'язаних з ГКЧП тощо. Книга містить безліч подробиць з життя Б. Єльцина та його оточення, які були відомі тільки автору, а також показує закулісні деталі запаморочливої кар'єри першого Президента Росії.

Уолдгер К. Обреченные королевы: [женщины на Олимпе власти – блеск, любовь и трагедия] / Крис Уолдгер ; [перевод с английского И. Шуршиной]. – М. : АСТ, 2011. – 249 с.

Файзуллаев А. Как держава с державой : политика межличностных отношений / Алишер Файзуллаев. – М. : Смысл, 2011. – 319 с.

Шевцов В. С. Конституционализм в России : В свете полустолетнего общественно-политического развития / В.С. Шевцов. – М. : ООО Изд-во «Элит», 2011. – Т. 2. – 316 с.

Электоральная демократия: международный опыт и президентские выборы в Казахстане: материалы международной конференции (г. Алматы, 10 марта 2011 г.) / отв. ред. Б.К. Султанов. – Алматы : КИСИ при Президенте РК, 2011. – 64 с.

До збірника матеріалів включені доповіді учасників конференції, що охоплюють широке коло питань, які стосуються передвиборчої стратегії і, в цілому, політичного курсу Президента РК Н.А. Назарбаєва, а також соціально-економічної ситуації в Казахстані напередодні президентських виборів.

Доступ до повного тексту у читальному залі ФПУ

Элиты и общество в сравнительном измерении / под ред. О. В. Гаман-Голутвиной. – М. : РОССПЭН, 2011.

НАУКОВІ СТАТТІ

Ад-Джбейль Нур. Весна в Дамаске: Президент Сирии Башар Асад обещал народу реформы и отменил режим ЧП, а потом вдруг резко переменял позицию. Почему? / Н. Ад-Джбейль // Новое время. – 2011. – № 12. – С. 38–40.

Про події на Близькому Сході.

Альваро Колом: «Мы открыли «окно возможностей» для расширения нашего взаимодействия» // Международная жизнь. – 2011. – № 3. – С. 1–9.

Про відносини між РФ і Гватемалою в інтерв'ю Президента Гватемали Ф. Колома.

Афанасьев Юрий. Три ошибки президента / Ю. Афанасьев // Новое время. – 2011. – № 7. – С. 15–16.

Про перебудову М. Горбачова.

Аюпова З.К. Об истоках действующего права в Республике Казахстан / З.К. Аюпова // История государство и права. – 2011. – № 8. – С. 4–6.

Важный этап : Из выступления Президента РФ Д.А. Медведева на пресс-конференции по итогам заседания Совета Россия–НАТО // Российское военное обозрение. – 2011. – № 1. – С. 60–64.

Про стратегічне партнерство, співробітництво.

Витрянский В. В. **Роль институтов гражданского права в минимизации последствий экономического кризиса / В.В. Витрянский // Журнал российского права. – 2011. – Т. 1. – № 169. – С. 14–20.**

Зеленин Дмитрий. **Вихри сирокко веют над ними: Печальная участь тунисского Президента Зин аль-Абидина бен Али, вынужденного бесславно бежать из своей страны, стала настораживающим сигналом для арабских правящих кругов / Д. Зеленин // Эхо планеты. – 2011. – № 4. – С. 2–4.**

Иванов Борис. **События в Африке проспали все посольства: Президент России Дмитрий Медведев назначил главу Комитета по международным отношениям Совета Федерации Михаила Маргелова своим специальным представителем по сотрудничеству со странами Африки / Б. Иванов // Эхо планеты. – 2011. – № 15. – С. 14–15.**

Про політику Росії в Північній Африці.

Из выступления Президента России Д. А. Медведева на открытии Всемирного экономического форума. Давос, 28 января 2011 года // Государственная служба. – 2011. – № 1. – С. 4–6.

Лексютина Я. В. **Китайский вектор внешней политики Б. Обамы: преемственность и инновации // ПОЛИТЭКС. – 2011. – Т. 7. – № 1. – С. 222–237.**

Медведев Д. А. **Вступительное слово на заседании Совета коллективной безопасности ОДКБ. Москва, 10.12.2010 / Д.А. Медведев // Право и безопасность. – 2011. – № 4. – С. 8.**

Про співробітництво та безпеку.

Медведев Д. А. Из выступления на пресс-конференции по итогам заседания Совета Россия – НАТО. Лиссабон, 20.11.2010 / Д.А. Медведев // Право и безопасность. – 2011. – № 4. – С. 4–7.

Михалева Г. М. Политический потенциал гражданского общества в период президентства В. Путина и Д. Медведева // ПОЛИТЭКС. – 2011. – Т. 7. – № 1. – С. 82–102.

Панфилова Виктория. Назарбаев выстраивает страну под премьера / В. Панфилова // Эхо планеты. – 2011. – № 7. – С. 2–5.
Про майбутні президентські вибори у Казахстані.

Панфилова Виктория. Президент приказал снять хиджаб: В Таджикистане в госучреждениях женщинам, а также студенткам и школьницам вдруг запретили появляться на работе и в учебных заведениях в хиджабе / В. Панфилова // Эхо планеты. – 2011. – № 3.

Пашаев Эльдар. На фоне тихого примирения: Лукашенко помирился с Москвой, снова стал Президентом и вновь испортил отношения с Западом / Э. Пашаев // Region. – 2011. – № 1. – С. 28–33.

Платошкин Н. Н. Подрывная деятельность США против Чили – осень 1970 года / Н.Н. Платошкин // Военно-исторический журнал. – 2011. – № 1. – С. 46–51.

Про діяльність США, спрямовану проти С. Альенде ще до обрання його Президентом Чилі.

Президент Алиев стал «Человеком 2010 года» : Влиятельный во всей Юго-Восточной Европе журнал «Balkanii and Europa» объявил в Бухаресте Президента Азербайджана Ильхама Алиева «Человеком 2010 года» // Эхо планеты. – 2011. – № 4. – С. 12.

Президент России Дмитрий Медведев: «Гражданский мир и национальное согласие – главные условия движения России вперед» // Этносфера. – 2011. – № 2. – С. 4.

Про міжнаціональні відносини.

Прокопенко Л. Я. **Четвертый президент Республики Замбия** / Л.Я. Прокопенко // Азия и Африка. – 2011. – № 1. – С. 39–41.

Про політичну діяльність Президента Замбії Рупія Бвезані Банди.

Степанов Андрей. **Сердце арабизма** / А. Степанов // Эхо планеты. – 2011. – № 6. – С. 8–9.

Про другого президента Єгипту Г. А. Насере.

Степанова Ксения. **Эликсир вечной власти: Нурсултан Назарбаев переизбран досрочно** / К. Степанова // Новое время. – 2011. – № 12. – С. 42–44.

Фролов А. **Первый советский и первый постсоветский президенты: кто более «мачехе-регрессии» ценен? : публицистическое эссе по поводу «двойного юбилея»** / А. Фролов // Российский экономический журнал. – 2011. – № 1. – С. 62–71.

Хазов Сергей. **Парижские тайны Бен Али : Путеводитель по апартаментам беглого правителя Туниса** / С. Хазов // Новое время. – 2011. – № 6. – С. 42–44.

Про статки клану Бен Алі.

Чурикова А. Е. **Женщина-руководитель во власти и бизнесе : социально-психологический портрет** // ПОЛИТЭКС. – 2011. – Т. 7. – № 1. – С. 142–167.

Чурикова А. Е. **Личностный стиль ведения переговоров российского премьер-министра В.В. Путина** // ПОЛИТЭКС. – 2011. – Т. 7. – № 1. – С. 136–142.

Шлыкова О. В. **Рабочее совещание в Министерстве культуры Московской области по критериям и профилю комплектования будущего филиала Президентской библиотеки им. Б.Н. Ельцина Московской области** / О.В. Шлыкова // Библиотекосведение. – 2011. – № 1. – С. 12–13.

Про створення регіональної філії Президентської бібліотеки в Московській області.

Шумилин Александр. Судьба президента : искусство уйти вовремя / А. Шумилин // Эхо планеты. – 2011. – № 6. – С. 4–6.

Про ситуацію в Єгипті.

Юнанов Борис. Невольник чести : Вице-президент Египта, бывший шеф общей разведки Омар Сулейман подтвердил, что Мубарак уйдет в сентябре / Б. Юнанов // Новое время. – 2011. – № 4. – С. 42–45.

Бібліографічні ресурси України

Бек, У. Влада і контрвлада у добу глобалізації. Нова світова політична економія / Ульрих Бек ; [пер. з нім. та наук. ред. канд філол. наук Олександра Юдіна]. – К. : Ніка-Центр, 2011. – 408 с.

Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА737342

Влада і суспільство: діалог через громадські ради [монографія] / [Шайгородський Ю. Ж. та ін. ; за заг. ред. Шайгородського Ю. Ж.] ; USAID [та ін.]. – К. : [ПАЛИВОДА А. В.], 2011. – 147 с.

Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА736998

Волинець, Є. С. Механізми формування та реалізації стратегії міжрегіональної інтеграції в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Євгенія Сергіївна Волинець; Одес. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – О., 2011. – 20 с.

Шифр зберігання книги в НБУВ: РА379460

Горбач, О. Н. Політологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Олександр Горбач, Руслан Демчишак. – Л. : [ЛДІНТУ ім. В. Чорновола], 2011. – 263 с.

Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА737515

Дмитренко, М. А. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції [монографія] / Микола Андрійович Дмитренко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т дослідж. пробл. держ. безпеки. – 2-ге вид., допов. та переробл. – К. : Ун-т «Україна», 2011. – 820 с. – Бібліогр. : с. 790–816.

Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА736560

Дмитрук, А. Ю. **Російсько-українські відносини у політичній сфері у 90-х рр. ХХ ст.** : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.02 / Андрій Юрійович Дмитрук; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2011. – 20 с.

Шифр зберігання книги в НБУВ: РА379232

Кадук, Н. І. **Трансформація політичного режиму в Україні у контексті демократичного транзиту** : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Наталя Іванівна Кадук; ДЗ Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2011. – 18 с.

Шифр зберігання книги в НБУВ: РА379100

Коростей, В. І. **Теория государства и права Украины: становление и развитие : курс лекций** / Василий Иванович Коростей ; Донец. ун-т экономики и права. – 2-е изд., доп. и перераб. – Донецк : Юго-Восток, 2011. – 212 с.

Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА734966

Коришук, Р. М. **Етнополітологія** : навч. посіб. / Роман Миколайович Коршак ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Алерта, 2011. – 199 с. – Бібліогр. с. 194–196.

Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА735567

Політологія : навч. посіб. / [М. П. Гетьманчук та ін.] ; за заг. ред. д-ра іст. наук, проф. М. П. Гетьманчука. – К. : Знання, 2011. – 415 с.

Шифр зберігання книги в НБУВ: ВС50612

Теплюк М. О. **Введення в дію законів України: питання теорії та практики** [монографія] / Михайло Олексійович Теплюк, О. І. Ющик. – К. : Парламент. вид-во, 2011. – 200 с.

Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА737058

Фабрика, Н. С. **Політика США щодо Ірану у 1953–1978 рр.** : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.02 / Наталя Сергіївна Фабрика ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2011. – 19 с.

Шифр зберігання книги в НБУВ: РА379071

Щербина, С. С. Генеза політичних еліт в Україні: сутність, структура, особливості : автореф. дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.04 / Сергій Степанович Щербина; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2011. – 20 с.
Шифр зберігання книги в НБУВ: РА379324

НАУКОВІ СТАТТІ

Алексєєнко І. Г. Політико-інституційний статус уряду в формах правління сталих демократій [Електронний ресурс] / І.Г. Алексєєнко // Гілея: науковий вісник. Зб. наук. праць. – 2011. – Спецвипуск. – Режим доступу: http://192.168.2.2/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_45/Gileya45/P13_doc.pdf. – Назва з екрана.

Алексєєнко І. Г. Реформування форми державного правління в сучасній Україні як відображення взаємодії політичних інститутів [Електронний ресурс] / І.Г. Алексєєнко // Гілея: науковий вісник. Зб. наук. праць. – 2011. – № 44. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_44/Gileya44/P13_doc.pdf. – Назва з екрана.

Воронова Т. В. Проблематика сучасної української еліти [Електронний ресурс] / Т.В. Воронова // Гілея : науковий вісник. Зб. наук. праць. – 2011. – № 44. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_44/Gileya44/P15_doc.pdf. – Назва з екрана.

Гон М. М. Політичне лідерство в умовах ранжованої системи міжетнічних відносин [Електронний ресурс] / М. М. Гон // Слов'янський вісник. Збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 11. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2011_11/st43.pdf. – Назва з екрана.

Горенко О. М. Досвід соціальних реформ у країнах Центрально-Східної Європи на етапі європейської інтеграції [Електронний ресурс] / О. М. Горенко // Слов'янський вісник. Збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 11. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2011_11/st07.pdf. – Назва з екрана.

Дахова І. І. Розподіл повноважень між Президентом України і Кабінетом Міністрів України [Електронний ресурс] / І. І. Дахова //

Форум права. – 2011. – № 1. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11diikmu.pdf>. – Назва з екрана.

Добкін М. М. **Місцеві державні адміністрації та координація їх діяльності** [Електронний ресурс] / М.М. Добкін // Форум права. – 2011. – № 1. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11dmmkid.pdf>. – Назва з екрана.

Зозуля О. І. **Правові засади формування Адміністрації Президента України** [Електронний ресурс] / О. І. Зозуля // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 408–418. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11zoifpu.pdf>. – Назва з екрана.

Ігнат'єв П. М. **Пакистан після Мушаррафа: продовження нестабільності?** [Електронний ресурс] / П.М. Ігнат'єв // Гілея: науковий вісник. 36. наук. праць. – 2011. – Спецвипуск. – Режим доступу: http://192.168.2.2/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_45/Gileya45/P29_doc.pdf. – Назва з екрана.

Ключник Р. М., Кривошеїн В. В. **Політична криза в період П'ятої республіки у Франції: спроба кризового моделювання** [Електронний ресурс] / Т.В. Воронова // Гілея : науковий вісник. 36. наук. праць. – 2011. – № 44. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_44/Gileya44/P27_doc.pdf. – Назва з екрана.

Крет О. **Транспарентність влади: польський досвід** [Електронний ресурс] / Ольга Крет // Сучасна українська політика. – 2011. – Вип. № 22. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Sup/2011_22/Rozdil_3/07_Kret.pdf. – Назва з екрана.

Кузнєцова О. В. **Взаємодія інституту президентства з іншими гілками влади (на прикладі України, Росії та Білорусі)** [Електронний ресурс] / О.В. Кузнєцова // Гілея: науковий вісник. 36. наук. праць. – 2011. – Спецвипуск. – Режим доступу: http://192.168.2.2/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_45/Gileya45/P6_doc.pdf. – Назва з екрана.

Левін Д. І. **Політика Франції Ніколя Саркозі відносно Росії у газовій сфері** [Електронний ресурс] / Д.І. Левін // Гілея: науковий вісник. 36. наук. праць. – 2011. – Спецвипуск. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Sup/2011_22/Rozdil_3/07_Kret.pdf. – Назва з екрана.

---

nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_SV/Gileyasp/P19_doc.pdf. – Назва з екрана.

Мамонтова Е. В. **Церемонія інаугурація як дзеркало системних політичних перетворень: досвід постсоціалістичних країн Центрально-Східної Європи** [Електронний ресурс] / Е. В. Мамонтова // Слов'янський вісник. Збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 11. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2011_11/st50.pdf. – Назва з екрана.

Мартинов А. Ю. **Ультраправі політичні сили в країнах Центральної та Східної Європи: між націоналізмом та європейською інтеграцією** [Електронний ресурс] / А. Ю. Мартинов // Слов'янський вісник. Збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 11. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2011_11/st19.pdf. – Назва з екрана.

Мартинчук І. І. **Словацька Республіка після парламентських виборів 1998 р.: ера постмечіаризму** [Електронний ресурс] / І. І. Мартинчук // Слов'янський вісник. Збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 11. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2011_11/st20.pdf. – Назва з екрана.

Нагорняк М. **Політико-правові проблеми національно-визвольної боротьби слов'янських народів у працях президента Т. Масарика** [Електронний ресурс] / М. Нагорняк // Слов'янський вісник. Збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 11. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2011_11/st51.pdf. – Назва з екрана.

Піріг Р. **Мій друг Каддафі** [Електронний ресурс] / Роман Піріг // Зовнішні справи. Суспільно-політичний журнал. – 2011. – № 4. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/zovsp/2011_4/9.pdf. – Назва з екрана.

Притула О. О., Чех М. М. **Причини успішного вирішення проблеми зовнішнього боргу в Бразилії (2002-2004 роки)** [Електронний ресурс] / О.О. Притула, М.М. Чех // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011.

– Вип. 21.02. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/21_2/276_Pry.pdf. – Назва з екрана.

Седляр Ю. **Внутрішні фактори формування зовнішньої політики держави** [Електронний ресурс] / Юлія Седляр // Сучасна українська політика. – 2011. – Вип. № 22. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Sup/2011_22/Rozdil_3/03_Sedlyar.pdf. – Назва з екрана.

Траверсе О. **Трансформація тоталітарної системи в серед: українські політичні лідери в контексті часу** [Електронний ресурс] / Олег Траверсе // Сучасна українська політика. – 2011. – Вип. № 22. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Sup/2011_22/Rozdil_2/06_Traverse.pdf. – Назва з екрана.

Федорова К. О. **Аналіз змін зовнішньополітичного курсу Іспанії в 2004 році** [Електронний ресурс] / К.О. Федорова // Гілея: науковий вісник. Зб. наук. праць. – 2011. – Спецвипуск. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_44/Gileya44/P28_doc.pdf. – Назва з екрана.

Худолій А. О. **Дихотомія зовнішньої політики США** [Електронний ресурс] / А.О. Худолій // Гілея: науковий вісник. Зб. наук. праць. – 2011. – Спецвипуск. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_44/Gileya44/P29_doc.pdf. – Назва з екрана.

Черцова О. **Сутність «перезавантаження» демократії у світі за президентства Б. Обами** [Електронний ресурс] / Оксана Черцова // Зовнішні справи. Суспільно-політичний журнал. – 2011. – № 4. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/zovsp/2011_4/5.pdf. – Назва з екрана.

Для нотаток
